

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

3 april 2009

REKENHOF

Informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement

GEDACHTEWISSELINGEN

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Hilde Eeckhout.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Herman De Reuse;
de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Jaak Gabriels;
de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint

Toegevoegde leden:

de heer Jan Peumans;
de heer Jos Stassen

INHOUD

	Blz.
I. Vergadering van 15 maart 2007	5
1. Inleiding.....	5
2. Toelichting door de heer Jan Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof	5
3. Bespreking	7
II. Vergadering van 21 juni 2007	9
1. Informatieverstrekking	9
1.1. Toelichting door de heer Jan Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof.....	9
1.2. Bespreking	11
III. Vergadering van 21 februari 2008.....	14
1. Toelichting door de heer Marc De Wolf, directeur Rekenhof	14
2. Bespreking	15
IV. Vergadering van 19 maart 2009.....	17
1. Toelichting door het Rekenhof	17
2. Bespreking	19
3. Conclusie	20
Bijlage 1: Compilatenota Informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement	21
Bijlage 2: Advies van het Rekenhof	33

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Financiën en Begroting organiseerde op 15 maart 2007, 21 juni 2007, 21 februari 2008 en 19 maart 2009 gedachtewisselingen met vertegenwoordigers van het Rekenhof over informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement in het kader van de door het Rekenhof gevoerde rondetafelconferentie.

In het kader van de door het Rekenhof georganiseerde rondetafelgesprekken over de wijze van rapportering en informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement en over de wijze van controles door het Rekenhof binnen de verschillende instanties van de Vlaamse Gemeenschap, heeft het Rekenhof aan de voorzitter van het Vlaams Parlement gevraagd om het parlement bij deze oefening te betrekken. Het Uitgebreid Bureau is daar op 12 februari 2007 op ingegaan en heeft aan de Subcommissie voor Financiën en Begroting de opdracht gegeven om dit onderwerp te behandelen. Het Uitgebreid Bureau verzocht de Subcommissie voor Financiën en Begroting zich samen met een afgevaardigde van het Rekenhof te beraden over:

- 1° welke informatie het Rekenhof aan het Vlaams Parlement moet bezorgen;
- 2° welke wets- en decreetswijzigingen hiervoor desgevallend nodig zijn;
- 3° volgens welke modaliteiten het Rekenhof zijn informatie aan het Vlaams Parlement moet bezorgen (frequentie, tijdstip, vorm, taalgebruik, omvang enzovoort).

Tijdens de regeling van de werkzaamheden van de Subcommissie voor Financiën en Begroting op 15 maart 2007, ging de Subcommissie voor Financiën en Begroting samen met vertegenwoordigers van het Rekenhof na op welke wijze er uitvoering zou worden gegeven aan de vraag van het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement om na te gaan hoe en op welke wijze de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement kan verbeterd worden.

Op 21 juni 2007 vond er in de Subcommissie voor Financiën en Begroting een gedachtewisseling met

vertegenwoordigers van het Rekenhof plaats over een eerste advies van het Rekenhof over de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement en de mogelijke verbeterpunten (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 40-A/1). Tijdens deze gedachtewisseling werd eveneens ingegaan op de informatieverstrekking specifiek met betrekking tot de alternatieve financiering (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 40-A/2). Op 21 juni 2007 besloot de Subcommissie voor Financiën en Begroting tevens om onder de Vlaamse volksvertegenwoordigers een bevraging over hun verwachtingen met betrekking tot het publicatiebeleid van het Rekenhof te organiseren.

Op 2 juli 2007 droeg het Uitgebreid Bureau aan de directie Decreetgeving en het Rekenhof op de bevraging te organiseren over de verwachtingen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers over het publicatiebeleid van het Rekenhof.

Op 21 februari 2008 vond er in de Subcommissie voor Financiën en Begroting een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van het Rekenhof plaats over een ontwerp van vragenlijst die door het Rekenhof werd opgesteld en die zou worden voorgelegd aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers en de parlementaire fracties.

Op 19 maart 2009 vond er in de Subcommissie voor Financiën en Begroting een gedachtewisseling plaats over het verslag van het Rekenhof over de uitslag van die enquête en nam de Subcommissie voor Financiën en Begroting conclusies die het vervolgens aan het Uitgebreid Bureau bezorgde.

Besloten en openbare vergaderingen van de Subcommissie voor Financiën en Begroting

Waar voorheen de vergaderingen van de Subcommissie voor Financiën en Begroting niet openbaar waren en de verslagen bijgevolg omwille van het besloten karakter van de vergaderingen niet op naam waren, zijn sinds de beslissing van het Uitgebreid Bureau van 25 september 2007 de vergaderingen van de Subcommissie voor Financiën en Begroting openbaar. Om die reden is die verslaggeving van de vergaderingen van 15 maart 2007 en 21 juni 2007 niet op naam, en is de verslaggeving van de vergaderingen van 21 februari 2008 en 19 maart 2009 op naam.

I. VERGADERING VAN 15 MAART 2007

1. Inleiding

De *voorzitter* van de Subcommissie voor Financiën en Begroting deelt ter inleiding mee dat het Rekenhof rondetafelgesprekken met alle betrokkenen houdt over de wijze van rapportering en informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement en over de wijze van controles door het Rekenhof binnen de verschillende instanties van de Vlaamse Gemeenschap. Er wordt nagegaan wat mogelijke verbeterpunten zijn of zouden kunnen zijn. Het Rekenhof heeft aan de voorzitter van het Vlaams Parlement gevraagd om het parlement bij deze oefening te betrekken. Het Uitgebreid Bureau is daar op ingegaan en heeft aan de Subcommissie voor Financiën en Begroting de opdracht gegeven om dit onderwerp te behandelen. In het kader van de regeling van de werkzaamheden achtte zij het als voorzitter van de subcommissie raadzaam om het Rekenhof daarover een toelichting te laten geven, zodat de Subcommissie voor Financiën en Begroting zich kan beraden op welke wijze dit onderwerp te behandelen.

Namens het Rekenhof nemen aan deze toelichting deel: de heren Jan Debucquoy, raadsheer, en Marc De Wolf, eerste-auditeur-directeur en mevrouw Hilde Dewicke, eerste-auditeur.

2. Toelichting door de heer Jan Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof

De heer *Jan Debucquoy*, raadsheer, deelt mee dat de rondetafelconferentie is opgestart naar aanleiding van een conflict tussen de centrale dienst voor interne audit van de Vlaamse Gemeenschap (het intern verzelfstandigd agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA)) en een paar grote VOI's (Vlaamse openbare instellingen). Na ruggespraak met de Vlaamse minister-president is door het Rekenhof het initiatief genomen om een rondetafelconferentie te houden over de informatieverstrekking en de controles en hoe deze verbeterd kunnen worden.

2.1. Informatieverstrekking

De heer Debucquoy verklaart dat de informatieverstrekking aan het Vlaams Parlement twee luiken heeft. Het eerste luik is de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement. Daarnaast is er de informatieverstrekking van de uitvoerende macht, regering en administratie, aan het Vlaams

Parlement, zodat de parlementsleden de parlementaire controle efficiënt kunnen uitoefenen. De controles van en door het Rekenhof zijn vanzelfsprekend ook afhankelijk van de kwaliteit van de door de regering en administratie verschaft informatie.

In de controle door het Rekenhof doet het hof ook beroep op de diverse controle-instanties binnen de uitvoerende macht.

Al deze aspecten worden betrokken in de rondetafelconferentie. Het is de bedoeling dat er afspraken worden gemaakt tussen alle betrokken controle-instanties om dubbelcontroles te vermijden.

2.2. Comptabiliteitswetgeving

De laatste jaren waren er diverse evoluties die dergelijke oefening noodzakelijk maken. Vooreerst is er een volledige herziening gebeurd van de comptabiliteitswetgeving. Krachtens de Bijzondere Financieringswet moest er een algemene bepalingenwet komen die ruime autonomie geeft aan de gemeenschappen en gewesten om de eigen boekhouding en interne controle te organiseren. In uitvoering daarvan is in 2004 een Vlaams Comptabiliteitsdecreet goedgekeurd door het Vlaams Parlement (decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de begrotingen, de boekhouding, de controle inzake subsidies, en de controle door het Rekenhof (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2132*)), met daarin aandacht voor een meerjarenbegroting, de invoering van een dubbele boekhouding en met een duidelijke omschrijving van de bevoegdheden en opdrachten van de diverse controle-instanties en ruime aandacht voor interne controle. Het BBB (Beter Bestuurlijk Beleid)-decreet (kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003) werd gekoppeld aan het Comptabiliteitsdecreet. Waar het BBB-decreet in werking is getreden, is dat helaas nog niet het geval voor het Comptabiliteitsdecreet. Het doel is de toepassing van nieuwe principes inzake public management (meer autonomie en verzelfstandiging; meer responsabilisering; afsluiten van beheersovereenkomsten en veel aandacht voor de verantwoording achteraf zonder daarbij afbreuk te doen aan het primaat van de politiek). De spreker herinnert daarbij ook aan de regels van corporate governance, waarvan de principes niet alleen van toepassing zijn op beursgenoteerde bedrijven maar ook op overheidsinstanties, met aandacht voor transparantie, een goed evenwicht tussen controle en bestuur, aandacht voor integriteit en afdoende dekking van de risico's, duidelijke taakverdeling van management - raad van bestuur - aandeelhouder. Daarnaast denkt de spreker in het kader van de informatieverstrekking aan het parlement, en de

controle door het Rekenhof onder meer ook nog aan alternatieve financiering en outsourcing.

2.3. *Lacunes en knelpunten controles*

Los van deze evoluties, zijn er ook lacunes en knelpunten in de controles door het Rekenhof vast te stellen. Zo kunnen niet alle publieke uitgaven gecontroleerd worden door het Rekenhof. Zo is het controlebereik van het Rekenhof ten aanzien van een heleboel door de overheid opgerichte instellingen, de zogenaamde hybride instellingen met private rechtsvorm, niet duidelijk geregeld. Daarnaast is er ook (vaak) een overlapping van controles. Administraties klagen terecht dat ze overgecontroleerd worden; de ene week krijgen ze controle van de ene instantie, de volgende week weer een controle van en door een andere instantie.

Er zijn ook lacunes in de controles zelf. De interne controle is nog altijd onvoldoende uitgebouwd; dus daar moet nog een inspanning geleverd worden om dit verder uit te bouwen. Ook bij de rapporteringswijze zijn er problemen, bijvoorbeeld formeel gezien zijn de rapporten van de interne audit bestemd voor de Vlaamse Regering, maar de vraag kan gesteld worden of die rapporten ook ter beschikking van het Rekenhof en het Vlaams Parlement (moeten) kunnen gesteld worden. Zo is er bijvoorbeeld verder ook de vraag in welke mate het Rekenhof inzicht kan krijgen in de adviezen van de Inspectie van Financiën.

2.4. *Rondetafelconferentie*

De rondetafelconferentie is bijeengekomen op 2 maart 2006 onder voorzitterschap van raadsheer Beckers van het Rekenhof. Naast het Rekenhof waren de deelnemers vertegenwoordigers van de secretarissen-generaal van de Vlaamse Gemeenschap, de Interne Audit (IAVA), het Instituut van Bedrijfsrevisoren, de Inspectie van Financiën en MOVI (Netwerk voor Management in de Vlaamse Overheid) als vertegenwoordiger van de VOI's.

Er werd afgesproken om diverse werkgroepen op te richten, in de eerste plaats om op korte termijn tot duidelijke afspraken te komen tussen de verschillende controle-actoren over de uitwisseling van informatie, methodologieën, planning van controles en om op middellange/lange termijn een single-auditconcept uit te werken voor de ganse Vlaamse Gemeenschap en het concept ervan ook voor te leggen aan het Vlaams Parlement. Daarnaast zal er een gemeen-

schappelijk kader uitgewerkt worden voor de interne controle. De bedoeling is dat alle controle instanties op eenzelfde lijn zitten op het vlak van audit en eenzelfde visie delen.

2.5. *Protocol interne audit*

De werkgroepen zijn volop bezig. Op korte termijn hoopt men tot een protocol te komen tussen Interne Audit, Rekenhof en Inspectie van Financiën om samen te werken en afspraken te maken ter vermindering van dubbelcontroles. Ook de gedecentraliseerde auditdiensten, dus van de vier grote VOI's, die hun eigen interne audit mochten behouden, worden hierbij betrokken.

De grote VOI's hadden hun eigen interne auditor-ganen mogen behouden. De relatie met de centrale interne audit moest dan ook verduidelijkt worden. Pas in 2006 heeft de Vlaamse Regering beslist dat de interne auditdiensten van de grote VOI's zich moeten conformeren aan de internationale normen inzake interne audit en de onafhankelijkheid moet gegarandeerd worden.

Daarnaast wordt er gestreefd naar duidelijke afspraken over de controle van de financiële rekeningen.

2.6. *Single audit*

Vanuit MOVI waren er klachten over teveel controles en de VOI's hadden soms vragen bij de toegevoegde waarde van al deze verschillende controles. Iedere controle-actor heeft zijn interessesfeer of bevoegdheidssfeer. De bedoeling is evenwel om die dubbele controles uit te schakelen.

Een (andere) werkgroep buigt zich over de single audit. Dit concept is van VS-origine, waar men ook geconfronteerd werd met een hele reeks van controle-actoren, waar zich duidelijke afspraken opdrongen om de controlelast te verminderen. Onder meer in Nederland is men ver gevorderd met het uitwerken van een single audit. De single audit beoogt te komen tot een volledige afdekking van de controlerisico's en het vermijden van overlappingen op het vlak van controle, om zodoende de controlelast voor de gecontroleerde tot een minimum te herleiden en tot het in volledige transparantie en onafhankelijkheid werken van alle controle-actoren.

Vanuit die werkgroep is de opmerking gekomen dat het heel noodzakelijk is dat als er afspraken gemaakt

worden, dat men weet wat de informatiebehoefte zijn van het Vlaams Parlement. Die vraag werd vanuit de werkgroep aan het Rekenhof gesteld, hetgeen de directe aanleiding was tot de brief aan de voorzitter van het Vlaams Parlement.

2.7. *Gemeenschappelijk controlekader*

Een derde luik van de rondetafelconferentie is de uitbouw van een gemeenschappelijk controlekader interne controle. De Vlaamse Regering heeft het initiatief genomen om generieke bepalingen vast te leggen die in de beheersovereenkomst met elk agentschap moet worden opgenomen. Er moeten dus minimumbepalingen in opgenomen worden. Een aparte werkgroep wordt daartoe opgericht om een bestaande leidraad interne controle verder te verfijnen en te laten implementeren door de agentschappen. Ook het Rekenhof neemt daaraan deel. De bedoeling is een gemeenschappelijk kader uit te bouwen met als basis de handleiding interne audit die aangevuld wordt met fiches en de minimale vereisten voor het beheersen van de verschillende processen: aankoop-, verkoops-, personeelscyclus. Dat zou nog aangevuld worden door het departement Bestuurszaken van de Vlaamse Gemeenschap, om, gebaseerd op de handleiding, een rapporteringstool te ontwikkelen.

2.8. *Rapportering aan het Vlaams Parlement*

Vanuit het Rekenhof zijn al inspanningen geleverd om de kwaliteit van de rapportering van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement te verbeteren, zoals rapporteringen op meerdere regelmatige tijdstippen en, naast de jaarlijkse rapporten zoals het Rekeningenboek van het Rekenhof, ook afzonderlijke rapporten. Ook voor het Rekenhof zelf is het interessant om hierover feedback te krijgen van de parlementsleden. Op korte termijn stelt het Rekenhof voor om voorstellen tot verbetering van de rapportering vanwege het Rekenhof zelf aan de parlementsleden voor te leggen. Daarnaast worden ook voorstellen ingewonnen bij de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement, zoals met betrekking tot de frequentie, de omvang, het tijdstip en dies meer.

Een ander en moeilijk luik is het vaststellen van regels in verband met welke informatie het Vlaams Parlement kan opvragen bij de Vlaamse Regering. Dat vergt een grondige reflectie. Het is hierbij niet de kwantiteit maar de kwaliteit en de relevantie van de verstrekte informatie die van belang zijn. Dit betreft

dus de problematiek van het inzage-recht en de openbaarheid van bestuur, en de vertrouwelijkheid van informatie.

3. *Bespreking*

3.1. *Corporate governance*

Een *commissielid* wil weten of het de bedoeling is de principes van corporate governance, zoals ingevoerd door het decreet van 15 december 2006 betreffende corporate governance en andere bepalingen inzake de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 933*), uit te breiden naar andere instellingen dan de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid.

De principes van aandacht voor effectiviteit, transparantie, duidelijke taakverdeling aandeelhouders - raad van bestuur - management, zoals dus vervat in de corporate governance en in de code-Lippens, zijn volgens de heer *Jan Debucquoy* ook van toepassing binnen de overheid.

3.2. *Alternatieve financiering*

Het *commissielid* vraagt ook de nodige aandacht voor de alternatieve financieringsconstructies in het kader van de informatieverstrekking. Zo zou volgens de wandelgangen blijkbaar LijnInvest een vennootschap van privaat recht worden. Dan is de vraag wat nog het controlerecht van het parlement in deze is. Men mag immers niet vergeten dat er een bedrag van 30 miljoen euro aan beschikbaarheidsvergoedingen over dertig jaar mee gemoeid is. Ook VIA-Invest zou een nv (naamloze vennootschap) worden. Het *commissielid* stelt voor om voor de rapportage inzake de alternatieve financieringsconstructies te werken met een vast stramien, hetgeen trouwens ook door het Rekenhof werd gesuggereerd. Zo wordt al gewerkt voor de (voortgangs)rapportage inzake de BAM (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel - Grote infrastructuurprojecten. Verslag van het Rekenhof. Voortgangsrapportage van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel inzake het Masterplan Antwerpen, *Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 268*). Op deze manier kan men een evolutie in het dossier zien en opvolgen. Het Rekenhof is dan ook de geknipte instantie om een dergelijk referentiekader uit te werken voor alle alternatieve financieringsconstructies.

Twee *commissieleden* sluiten zich aan bij deze opmerking. Een ander *commissielid* stelt dat de aandacht van de parlementsleden, en in het bijzonder de leden van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en van de Subcommissie voor Financiën en Begroting, nu voornamelijk toegespitst is op de alternatieve financiering en de alternatieve financieringsconstructies. De voorzitter suggereert om prioritair aandacht te besteden aan pps (publiek-private samenwerking) en nadien uit te breiden naar de andere domeinen. Verder wijst het lid op het voorstel van resolutie betreffende de informatieverstrekking over en de controle op de alternatieve financieringen (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1143/1*), dat op 14 maart 2007 werd ingediend door mevrouw Hilde Eeckhout en de heren Koen Van den Heuvel, Ludo Sannen, Jan Peumans, Sven Gatz en Bart Caron.

Mevrouw *Hilde Dewicke* merkt namens het Rekenhof op dat de rapportering met betrekking tot de BAM vanaf het begin opgezet is als een voortgangsrapportage. Er moet eerst beslist worden of dit zelfde referentiekader zal aangewend worden voor alle dergelijke pps-constructies. Twee *commissieleden* merken op dat zij denken aan een zesmaandelijkse opvolging. Een *commissielid* stelt dat dit immers de enige manier is om vrij snel alle ontwikkelingen op de voet te kunnen volgen. Het lid stelt dat dit ook op 13 maart 2007 in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting is aangekaart naar aanleiding van de gedachtewisseling met de voorzitter van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) over het Inforapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de alternatieve financiering: overzicht en analyse van de verschillende programma's. Stand van zaken januari 2007 (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1079*). Een ander *commissielid* merkt op dat het Rekenhof in het Rekeningenboek over 2002-2005 (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 37-B/1*) met betrekking tot sociale huisvesting trouwens zelf heeft gesteld dat het in de toekomst van belang zal zijn dat er goed over gerapporteerd wordt. De spreker rekent erop dat het Rekenhof een goede rapporteringstool zal voorstellen. Een goede rapportage is efficiënt en voorkomt dat een vloed aan vragen om uitleg moet gesteld worden aan de bevoegde Vlaamse minister(s).

Een *commissielid* wijst er op dat men de alternatieve financiering slechts fragmentair in de begrotingsstukken terugvindt. Het Rekenhof heeft er al opmerkingen over gemaakt in die zin dat het vraagt om het in zijn totaliteit op te nemen, wat tot op heden echter

niet wordt opgevolgd door de Vlaamse Regering. Het commissielid is van oordeel dat ook de vraag naar de juridische grondslag van de alternatieve financiering moet gesteld worden. Hij vraagt zich af of niet voor elke alternatieve financiering een decretale machtiging vereist is. De meest principiële vraag is eigenlijk of het Vlaams Parlement niet aan de basis moet liggen van elke alternatieve financieringsconstructie. Een ander *commissielid* wijst er op dat deze opmerking ook werd gesteld tijdens de gedachtewisseling met vertegenwoordigers van de SERV op 13 maart 2007.

De heer *Jan Debucquoy* verklaart dat de visie van het Rekenhof is dat er ten aanzien van de besteding van publieke middelen volledige transparantie moet zijn en dus onder het controlebereik van het Vlaams Parlement en dus ook van het Rekenhof moet vallen, onafhankelijk van de aard van de rechtsvorm.

Inzake de pps zal het Rekenhof in zijn nota rekening houden met twee aspecten. Enerzijds zal het Rekenhof zich buigen over de controle door het Rekenhof en zien welke voorstellen of aanbevelingen er gedaan kunnen worden; anderzijds is er het luik informatieverstrekking door de alternatieve financieringsvehikels aan het Vlaams Parlement.

Een *commissielid* repliceert al een jaar in discussie te zijn met de Vlaamse Regering met betrekking tot het inzagerecht in interne-auditverslagen. Al een jaar probeert het lid als parlements lid vergeefs om de rapporten te kunnen inzien. De heer *Jan Debucquoy* stelt dat dit het voorwerp van duidelijke regels moet uitmaken. Hij erkent dat dit een discussiepunt is. Interne audit zoals toegepast door IAVA is meer een orgaan van en ten dienste van de Vlaamse Regering zelf.

3.3. *Regeling werkzaamheden – Conclusie*

De heer *Jan Debucquoy*, raadsheer bij het Rekenhof, stelt voor om in de loop van de maand mei tot een definitieve tekst te komen op basis van opmerkingen van het Rekenhof en de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement. De raadsheer denkt dat het ook interessant is om de parlementsleden als gebruikers van de verslagen van het Rekenhof erbij te betrekken door ze door middel van een enquête te vragen naar hun opmerkingen en wensen inzake de rapportering van het Rekenhof. Zo krijgt het Rekenhof immers te weinig feedback over de verslagen wat betreft de frequentie, de hoeveelheid informatie (is het te veel of is het te weinig?) en dergelijke. Een *com-*

missielid merkt op de verslagen van het Rekenhof zeer te waarderen.

De Subcommissie voor Financiën en Begroting neemt kennis van de toelichting van de heer Jan Debucquoy en de vooropgestelde timing. De commissieleden wachten eerst de nota af, die nadien aan de subcommissie zal worden voorgelegd.

II. VERGADERING VAN 21 JUNI 2007

De Subcommissie voor Financiën en Begroting organiseerde op donderdag 21 juni 2007 een gedachtewisseling met het Rekenhof over de nota 'Informatieverstreking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement: compilatienota verbeterpunten' en over het advies van het Rekenhof over de informatievoorziening door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over publiek-private samenwerking en andere vormen van alternatieve financiering (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 40-A/1*).

Het eerste deel van de bespreking met het Rekenhof is toegespitst op het thema informatieverstreking, het tweede op het thema alternatieve financiering. De bespreking van het tweede thema in het bijzonder is te vinden in *Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 40-A/2*.

Namens het Rekenhof namen de heren Jan Debucquoy, raadsheer, en Marc De Wolf, eerste-auditeur-directeur aan deze gedachtewisseling deel.

1. Informatieverstreking

1.1. Toelichting door de heer Jan Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof

1.1.1. Producten – publicaties van het Rekenhof

Er wordt door de heer Jan Debucquoy, raadsheer, namens het Rekenhof een overzicht gegeven van alle producten of publicaties van het Rekenhof bestemd voor het Vlaams Parlement.

Het eerste product zijn de afzonderlijke en thematische rapporten. Het Rekenhof publiceert acht à twaalf thematische rapporten per jaar. De meeste rapporten verschijnen op eigen initiatief van het Rekenhof. Sommige rapporten worden op uitdrukkelijke vraag van het Vlaams Parlement gepubliceerd.

Een ander product zijn de begrotingsverslagen. Het Rekenhof publiceert een commentaar bij de initiële begroting en bij de begrotingscontrole. Het Rekenhof publiceert ook een prefiguratie. Het brengt verslag uit over de uitvoering van de vorige begroting.

Het Rekenhof publiceert eenmaal per jaar het Rekeningenboek. Daarin wordt verslag uitgebracht van de algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap en over de rekeningen van alle openbare instellingen binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Het Rekenhof publiceert los van zijn auditwerkzaamheden een activiteitenverslag. Het verschaft het Vlaams Parlement bijkomende informatie over de werking van het Rekenhof.

Daarnaast zijn er nog diverse kleine publicaties zoals brieven, mededelingen, de rapporten bij de voortgangsrapporten van de BAM enzovoort.

De compilatienota bevat per product alle sterke en zwakke punten. De nota is uitgewerkt in samenspraak met de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement.

Wat zijn de sterke punten van de afzonderlijke thematische rapporten? De selectie van onderwerpen is onderbouwd op basis van risicoanalyse en monitoring. Waar de risico's het grootst zijn, voert het Rekenhof een audit uit. De rapporten zijn bovendien doelgroepgericht. Er wordt verslag uitgebracht afhankelijk van de bestemming. Er wordt eerst verslag uitgebracht aan de administratie, daarna aan de minister en dan aan het Vlaams Parlement. De mate waarin ingegaan wordt op details wordt bepaald door de doelgroep.

De laatste jaren heeft het Rekenhof inspanningen geleverd om de rapporten leesbaarder te maken. In vergelijking met de vroegere 'blunderboeken' is een grote stap voorwaarts gezet. De rapporten zijn bruikbaar omdat ze concrete aanbevelingen bevatten. De audits moeten leiden tot een beter functioneren van overheidsdiensten. De rapporten worden gedrukt als parlementair stuk. Dat garandeert de behandeling ervan door de bevoegde commissies. De rapporten bestemd voor het federale parlement worden niet als parlementair stuk gedrukt waardoor ze niet gemakkelijk op de commissieagenda terechtkomen.

Het Rekenhof probeert zo grondig en objectief mogelijk verslag uit te brengen. De bevindingen

worden altijd eerst voorgelegd aan de administratie en daarna aan de bevoegde Vlaamse minister. Het Rekenhof wil zeker zijn van wat het in zijn rapporten schrijft. Bovendien verhoogt deze manier van werken de aanvaardbaarheid van de rapporten. Op die manier is de kans groter dat administratie of minister de aanbevelingen van het Rekenhof implementeren.

De zwakte van deze rapporten is de beperkte weerklank in de pers of publieke opinie. Omdat het Rekenhof met belastingsgeld werkt, is het belangrijk dat de publieke opinie kennis neemt van de rapporten en aanbevelingen. Vroeger ging veel tijd verloren tussen het versturen van het rapport naar het Vlaams Parlement en het verspreiden van het rapport als gedrukt stuk. Het Rekenhof heeft daarover voorstellen geformuleerd aan het Uitgebreid Bureau.

1.1.2. Voorstellen tot verbetering

Het Rekenhof doet enkele verbetervoorstellen. Het Rekenhof vraagt een doelgroepenenquête voor alle producten. Het Rekenhof wil de parlementsleden vragen wat ze van de rapporten vinden, hoe ze die ontvangen en wat ze van het Rekenhof verwachten.

Daarnaast stelt het Rekenhof een jaarlijks overleg voor tussen de Nederlandstalige Kamer van het Rekenhof en het Vlaams Parlement. Het Rekenhof kan tijdens dat overleg zijn controleprogramma toelichten om tot een volledige transparantie te komen. Zo bijvoorbeeld de vraag hoe het Rekenhof de onderwerpen selecteert. Het Rekenhof kan tijdens deze gelegenheid ook een overzicht geven van de te verwachten rapporten. De spreker noemt dat belangrijk voor de organisatie van de parlementaire werkzaamheden.

Het Rekenhof pleit voorts voor een ambtelijk overlegorgaan op het niveau van de diensten voor alle technische aspecten. Het Rekenhof suggereert ook meer en betere presentatie. Meer kleuren, grafieken en tabellen moeten de leesbaarheid van de rapporten verhogen.

Wanneer het Vlaams Parlement verzoekt een rapport op te stellen, vraagt het Rekenhof overleg over de scope en de inhoud van het onderzoek. Rapporten op verzoek dienen op dezelfde manier gedrukt te worden als de thematische rapporten.

Het Rekenhof informeert het Vlaams Parlement over de begroting. Het Rekenhof schrijft een begrotingsrapport dat gebruikt wordt tijdens commis-

siebesprekingen. Dit rapport krijgt veel aandacht. Deze rapporten hebben een minimale doorlooptijd. Het Rekenhof moet snel verslag uitbrengen aan het Vlaams Parlement. Van zodra de begroting wordt ingediend, gaat het Rekenhof van start met het onderzoek. Van zodra de commissiebesprekingen beginnen is het rapport klaar. Dat is een sterkte maar ook een zwakte. De onderzoekstijd is beperkt tot twee weken. Dat vergt een grote inspanning en veel organisatie. Een ploeg van vijftien mensen moet op korte tijd alle documenten doornemen. Het Rekenhof heeft deskundigen per beleidsdomein.

Een ander zwak punt waarover het Rekenhof jaarlijks klaagt is de laattijdige indiening van de meerjarenbegroting. De meerjarenbegroting wordt soms helemaal niet ingediend. De meerjarenbegroting is volgens het Rekenhof een belangrijk document omdat het Vlaams Parlement zo een beeld krijgt van de begrotingsruimte voor de komende jaren. Gezien de beperkte doorlooptijd heeft het Rekenhof geen tijd om opmerkingen voor te leggen aan administratie en minister. Het grootste deel van de opmerkingen zou op die manier al geredimeerd worden.

Het Rekenhof vraagt de Vlaamse Regering op tijd alle begrotingsdocumenten voor te leggen. Hoe vroeger het Rekenhof over die documenten beschikt, hoe meer tijd het heeft om zich voor te bereiden. Op die manier komt er tijd vrij om het rapport voor te leggen aan administratie en bevoegde minister.

Het Rekenhof vraagt voorts om zijn begrotingsrapport niet alleen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting te bespreken maar ook in de andere vakcommissies. Het Rekenhof wil de repliek van de Vlaamse minister van Financiën op voorhand inkijken. Het Rekenhof wil vernemen wat de bevoegde minister en de leden van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting precies verwachten van de verslagen.

In de prefiguratie brengt het Rekenhof na verloop van een begrotingsjaar verslag uit van de begrotingsuitvoering. Mocht de algemene rekening op tijd worden ingediend, dan zou de prefiguratie niet nodig zijn. Gezien de vertraging, vindt het Rekenhof het wenselijk om verslag uit te brengen over de begrotingsuitvoering. Dat verslag is vaak belangrijker dan de ramingen. Het Rekenhof probeert op deze manier zo actueel mogelijk te werken. Het Rekenhof speelt zo direct in op de actualiteit.

Een zwak punt is dat deze prefiguratie gebaseerd is op beperkte gegevens. De algemene rekening is nog niet

klaar. De relevantie van de prefiguratie is miniem. Het is evenmin een kerntaak van het Rekenhof. Het is aan de Vlaamse Regering om verslag uit te brengen van de begrotingsuitvoering. Het Rekenhof kan daar een commentaar bij schrijven. De prefiguratie loopt gelijk met het Rekeningenboek, waarin verslag wordt uitgebracht over de uitvoering van de rekening. De prefiguratie is tijdsbelastend.

Het Rekenhof stelt voor voorlopig geen prefiguraties op te stellen. Het Rekenhof gebruikt de vrijgekomen tijd om te werken aan meer kwaliteit in het Rekeningenboek. Het Rekenhof wil er bij de Vlaamse Regering op aandringen om de algemene rekening op tijd in te dienen.

Het Rekeningenboek is eveneens een parlementair stuk waardoor het zeker behandeld zal worden door het Vlaams Parlement. Het Rekenhof probeert zo volledig en zo actueel mogelijk verslag uit te brengen van alle rekeningen. Het Rekeningenboek is gericht op zijn doelgroep, namelijk de leden van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en van de Subcommissie voor Financiën en Begroting.

Het Rekenhof levert inspanningen om dit Rekeningenboek beter te maken. Het is soms te technisch en heel cijfermatig. Het Rekenhof moet meer duiding en toelichting geven bij de cijfers. Er moet meer aandacht besteed worden aan horizontale aandachtspunten.

Ook hier wil het Rekenhof vernemen wat parlementsleden precies verwachten van het Rekeningenboek. Hoe beter het Rekenhof beantwoordt aan de verwachtingen, hoe groter de kans dat het ook in vakcommissies besproken wordt.

Het Activiteitenverslag biedt het Rekenhof de mogelijkheid te communiceren met het Vlaams Parlement buiten audits en onderzoeken. Het geeft een overzicht van de manier van werken in het Rekenhof. Het is de bedoeling om zo transparant mogelijk te zijn. Het document onderhoudt de public relations al wordt dat te weinig benadrukt. Het document krijgt te weinig aandacht.

Het Rekenhof wil de parlementsleden vragen wat ze verwachten van het activiteitenverslag. Waarover moet verslag worden uitgebracht? Het activiteitenverslag moet op een plechtig moment voorgesteld worden.

Het belangrijkste voorstel van het Rekenhof is de parlementsleden vragen wat ze precies verwachten van de publicaties van het Rekenhof. De heer Debucquoy wil vernemen wat de leden van de Subcommissie voor Financiën en Begroting daarvan denken.

1.2. Bespreking

Een *commissielid* vraagt of het Rekenhof gedacht heeft over een timing voor deze bevraging. De heer Jan Debucquoy stelt voor om samen met de directie Decreetgeving een vragenlijst op te stellen. Deze lijst wordt vervolgens voorgelegd aan de Subcommissie voor Financiën en Begroting of aan het Uitgebreid Bureau. Het najaar van 2007 of het voorjaar van 2008 omschrijft de spreker als ideaal.

Een *commissielid* vindt dat het Rekenhof een kernachtig overzicht heeft gegeven van de activiteiten. Het lid noemt de uiteenzetting een objectieve analyse van sterke en zwakke punten. De spreker heeft daar weinig aan toe te voegen. De spreker vindt het belangrijk dat de interactie tussen Rekenhof en Vlaams Parlement versterkt wordt.

De spreker gaat volledig akkoord met de suggestie van het Rekenhof over de prefiguratie. De prefiguratie is uit noodzaak ontstaan. De Vlaamse Regering moet haar rapport over de begrotingsuitvoering op tijd publiceren.

De spreker is het verder eens met de opmerkingen van het Rekenhof over de beperkte tijd waarover het beschikt om de begroting te analyseren. Ook met de opmerking over de meerjarenbegroting kan de spreker instemmen. De leden van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting hebben de bevoegde minister daar al meermaals op gewezen.

De spreker vraagt het Rekenhof suggesties te doen over de manier waarop de Vlaamse Regering verslag uitbrengt over de begroting aan het Vlaams Parlement. Volgens de spreker is dat het begin van alle beleid. Een duidelijk en snel verslag zal de Vlaamse parlementsleden toestaan snel op de bal te spelen. Aangezien de uitvoering van het al lang aangekondigde Comptabiliteitsdecreet niet voor morgen is, dient de begrotingsrapportering op punt gesteld te worden. De SERV heeft daarover al een aantal suggesties gedaan. In de algemene toelichting bij de begroting wordt bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt tussen constant beleid en nieuw beleid. Er zou een overzicht moeten komen van de heroverwegingen. De algemene toelichting bevat een geconsolideerd overzicht van de beleids- en betalingskredieten voor dertien beleidsdomeinen. De toelichting per programma is op de klassieke leest geschoeid en is niet geconsolideerd. Dat komt de coherentie niet ten goede. Voorts vraagt de spreker een tabel met de geconsolideerde uitgaven en ontvangsten volgens economische hergroepering en een overgang begro-

tingscijfers naar ESR-vorderingensaldo (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen).

De voorgelegde compilatienota van het Rekenhof geeft duidelijk pijnpunten en verbeterpunten weer. De spreker kan daar in grote lijnen mee akkoord gaan.

Een ander *commissielid* sluit zich aan bij die opmerkingen. Het lid waardeert de inspanningen die het Rekenhof levert.

Het lid suggereert het Rekenhof de compilatienota om te vormen tot een plan van aanpak omdat het onmogelijk is alle suggesties tegelijk uit te voeren. De spreker wijst daarnaast op het feit dat veel afhankelijk is van de inspanningen die het Vlaams Parlement wil leveren. Het verslag van het Rekenhof over de begroting wordt nu besproken in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. De spreker vraagt of dit verslag niet vertaald kan worden naar elke vakcommissie.

De spreker wil vernemen wat er zal gebeuren met de tijd die vrijkomt door de prefiguratie af te schaffen.

Het Rekeningenboek is een zinvolle publicatie. Het boek is volgens de spreker te dik en vraagt of het niet mogelijk is om het Rekeningenboek op te splitsen in enkele capita selecta. Het lid pleit ervoor de publicatie van het Rekeningenboek (als capita selecta) te spreiden. Dat zal de aandacht van de pers verhogen.

Een bevraging onder de parlementsleden zou volgens de spreker zinvol kunnen zijn. De vraag is of het Rekenhof de capaciteit heeft om op die vragen in te spelen. De procesaudit in het kader van de BAM (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel) is een mooi voorbeeld.

Een ander *commissielid* stelt voor met de Vlaamse minister voor Begroting na te gaan in welke mate de documenten sneller klaar kunnen zijn.

Een *commissielid* stelt voor een duidelijk verzoek te richten tot de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering krijgt een termijn om te antwoorden. Als Rekenhof en Vlaams Parlement een duidelijke vraag stellen, moeten administratie en kabinetten een en ander regelen.

Een ander *commissielid* stelt voor dienaangaande een voorstel van resolutie in te dienen.

De heer *Jan Debucquoy* zegt dat het een kwestie van praktische organisatie is. De federale regering houdt het tweede weekend van oktober een begrotingsconclaaf. Alle documenten worden vóór 1 november ingediend in de Kamer. De Kamer staat op zijn strepen. Op Vlaams niveau vindt het begrotingsconclaaf begin september plaats. Toch slaagt de Vlaamse Regering er soms niet in de documenten vóór 1 november in te dienen. Daarnaast vindt het Rekenhof dat de informatie niet in gedrukte vorm hoeft te worden doorgegeven. Ook dat levert een zekere tijdswinst op. Op die manier zullen administratie en minister van Begroting de kans krijgen om op voorhand commentaar te geven op de rapporten. Veel technische opmerkingen kunnen vermeden worden bij een voorafgaandelijk technisch overleg tussen de diensten van het Rekenhof en het departement Financiën en Begroting. Organisatie en administratieve en politieke wil kunnen voor beide partijen winst opleveren.

Het Rekenhof besteedt in zijn rapporten de laatste jaren meer aandacht aan macrobudgettaire elementen zoals de begrotingsnormering of het ESR-vorderingensaldo. Het Rekenhof heeft een enorme inspanning geleverd om daarover expertise te verwerven. Het Rekenhof dringt aan op meer aandacht voor de overgang van begrotings- naar vorderingensaldo in de algemene toelichting. De heer Debucquoy noemt de suggestie van de heer Van den Heuvel interessant. Rekenhof en Vlaams Parlement moeten voorstellen doen over de exacte inhoud van de algemene toelichting bij de begroting. Het lid pleit voor gestandaardiseerde rapporteringsverplichtingen. Het Vlaams Parlement heeft gelijksoortige eisen gesteld aan de beleidsbrieven. Dergelijke voorstellen moeten gevolgd worden. Dat gebeurt onvoldoende met de beleidsbrieven.

Een *commissielid* stelt vast dat de kwaliteit van beleidsbrieven vaak ondermaats is.

Een ander *commissielid* wijst erop dat deze opmerking vaak gemaakt wordt tijdens commissiebesprekingen. De vraag is wat de Vlaamse Regering aanvangt met dergelijke opmerkingen.

Een *commissielid* vindt dat het Vlaams Parlement zou moeten weigeren onaangepaste beleidsbrieven te behandelen.

De heer *Jan Debucquoy* vindt de algemene verantwoording bij de begroting een ander probleem. De documenten zijn te dik. Hij pleit voor een dunner document met meer relevante informatie. De administratie steekt veel tijd in de dikke bundels. Al te veel

informatie wordt herhaald. Over nieuwe kredieten en ontwikkelingen staat niet veel in de verantwoording. Dergelijke maatregel kan ook tijdswinst opleveren. Hij vraagt na te denken over een sjabloon. Het is ook voor administratie en agentschappen belangrijk te weten welke informatie het Vlaams Parlement precies verwacht.

Een *commissielid* zegt dat alles neerkomt op de manier waarop een overheid omgaat met informatie. Het lid zegt dat het bijvoorbeeld niet eenvoudig is om informatie te vinden over sociale economie of investeringsprojecten. Elke administratie stelt haar aandeel aan de begrotingsbijlage op een eigen manier op. Indien de overheid haar informatie vrijer ter beschikking zou stellen, zou het aantal (schriftelijke) vragen afnemen.

De heer *Jan Debucquoy* vraagt of de commissieleden suggesties hebben om de behandeling van de begrotingsverslagen in de vakcommissies te stimuleren. In zijn begrotingsrapporten brengt het Rekenhof verslag uit per begrotingsdomein. Op de manier waarop de rapporten worden behandeld, heeft het Rekenhof geen invloed.

Een *commissielid* vraagt of die rapporten wel degelijk besproken worden. Het Rekenhof steekt veel middelen in deze rapporten en zou iets offensiever moeten optreden. Het Reglement van het Vlaams Parlement zou de behandeling in commissie van dergelijke rapporten moeten verplichten.

Er wordt namens het *Rekenhof* meegedeeld dat het aantal rapporten dat de voorbije jaren in de commissies van het Vlaams Parlement besproken wordt, toeneemt.

Een *commissielid* vindt dat de begrotingsrapporten maar minimaal aan bod komen in de vakcommissies. De enige uitzondering is de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Volgens hem hangt alles af van de commissieleden. Het lid noemt het een gedeelde verantwoordelijkheid.

Een ander *commissielid* vindt in de voorliggende nota niets terug over het vertrouwelijke karakter van informatie. Vragen daarover worden van de ene instantie naar de andere doorgeschoven. De spreker vraagt of het Rekenhof ten aanzien van sommige onderdelen niet offensiever moet optreden. Het Rekenhof waakt over het belastinggeld. Het rapport over de verrekening bij openbare werken bijvoorbeeld bevat zinvolle aanbevelingen. De spreker pleit voor een opvolgingsstelsel. Men dient na een jaar na te gaan wat men

met de aanbevelingen van een eerder rapport heeft gedaan.

Met betrekking tot vertrouwelijkheid van de gegevens, merkt de heer *Jan Debucquoy* op dat er een spanningsveld is tussen transparantie en het al dan niet gerechtvaardigde vertrouwelijke karakter van bepaalde documenten. Parlementsliden hebben het recht auditdossiers van het Rekenhof in te zien. Het probleem is dat vertrouwelijke informatie opgevraagd door het Rekenhof niet altijd openbaar gemaakt kan worden. Hij pleit voor duidelijkheid. Tijdens de rondetafelconferentie hebben administratie en agentschappen ook duidelijkheid gevraagd. Het Rekenhof probeert het reglement zo goed mogelijk toe te passen. Twijfelgevallen worden voorgelegd aan het Bureau van het Vlaams Parlement. Hij erkent dat dit een pijnpunt is en dat klaarheid moet geschapen worden.

Het Rekenhof tracht wanneer het aangewezen is een opvolgingsaudit te doen. Zo is op dit ogenblik een audit bezig als opvolging van de aanbevelingen uit de eerdere audit van schadevergoedingen infrastructuur. De spreker benadrukt dat dit niet voor alle audits kan, want dan zou het Rekenhof nooit aan nieuwe thema's kunnen beginnen. Het Rekenhof merkt nu al dat meer en meer werk wordt gemaakt van de implementatie van de aanbevelingen. De spreker geeft de sector Welzijn als voorbeeld, waarin administratie en minister een werkgroep oprichtten. Dat wisselt wel van minister tot minister, maar de spreker erkent dat het Rekenhof daar meer aandacht moet aan besteden, al zou het zich gesteund voelen als ook het parlement vragen stelt over de opvolging van de aanbevelingen.

In het Rekenhof werd binnenshuis al beslist om het Rekeningenboek minder dik te maken, en ook interessanter door meer duiding te geven bij de cijfers en door te werken met horizontale aandachtspunten. Van dat laatste geeft hij de manier waarop agentschappen de aankoopcyclus organiseren als voorbeeld.

Het is niet de bedoeling dat individuele parlementsliden aan rekenkamers rapporten op verzoek vragen. Het is niet aan hen om te zeggen wat moet gecontroleerd worden en wat niet. De selectie moet gebaseerd zijn op een volledig transparante risicoanalyse. Maar het is wel zo dat een parlementaire meerderheid een audit kan vragen aan het Rekenhof. Als dat beperkt blijft tot 10 procent van de onderzoekstijd is dat geen probleem en verschuift men andere onderzoeken. Tot nu toe acht het Rekenhof de extra vragen van het

Vlaams Parlement redelijk en is er dus in de praktijk geen probleem.

Wat het begrotingsonderzoek betreft, is het Rekenhof ten slotte vragende partij voor het ontvangen van de begrotingsvoorbereidende documenten: de verslagen van de bilaterale besprekingen en van de Inspectie van Financiën.

III. VERGADERING VAN 21 FEBRUARI 2008

Op 21 februari 2008 vond er in de Subcommissie voor Financiën en Begroting een gedachtewisseling met vertegenwoordigers plaats over een ontwerp van vragenlijst die door het Rekenhof werd opgesteld. Namens het Rekenhof namen de heer Marc De Wolf, eerste-auditeur-directeur, en mevrouw Martine Pauwels, eerste-auditeur-directeur, aan de gedachte-wisseling deel.

1. Toelichting door de heer Marc De Wolf, directeur Rekenhof

1.1. Inleiding

De heer *Marc De Wolf*, eerste-auditeur-directeur Rekenhof, overloopt namens het Rekenhof de voorgeschiedenis en geeft een stand van zaken. Het Rekenhof heeft in de loop van 2006 een rondetafelconferentie opgestart om met de verschillende controle-instanties en gecontroleerde instanties in de Vlaamse Gemeenschap te overleggen hoe de bestaande controles beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

In het kader van deze rondetafelconferentie heeft het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement aan de Subcommissie voor Financiën en Begroting op 12 februari 2007 gevraagd dit thema op te volgen en om samen met een afvaardiging van het Rekenhof na te gaan welke informatie het Rekenhof aan het Vlaams Parlement moet bezorgen, welke wets- en decreetwijzigingen daarvoor nodig zijn en volgens welke modaliteiten het Rekenhof zijn informatie aan het Vlaams Parlement moet bezorgen.

In het kader daarvan heeft de Subcommissie voor Financiën en Begroting op 15 maart 2007 naar aanleiding van de regeling der werkzaamheden van de Subcommissie voor Financiën en Begroting, de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Rekenhof besproken. De Subcommissie

voor Financiën en Begroting heeft aan het Rekenhof gevraagd om met betrekking tot de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement tegen juni 2007 een nota voor te bereiden met voorstellen over eventuele verbeteringen aan die informatieverstrekking. Die nota diende in te gaan op de verschillende producten van het Rekenhof en moest aanbevelingen bevatten op het vlak van de inhoud, de communicatie en de procedure.

Op 15 mei 2007 heeft het Rekenhof een nota over verbeterpunten over dit onderwerp aan het Vlaams Parlement bezorgd. Op 11 juni 2007 hebben de diensten van het Vlaams Parlement hun opmerkingen en verbeterpunten bij de nota van het Rekenhof bezorgd, dat deze opmerkingen heeft geïntegreerd in een compilatienota. Die compilatienota werd besproken op 21 juni 2007 in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Rekenhof en de directie Decreetgeving van het algemeen secretariaat van het Vlaams Parlement. Naar aanleiding van die vergadering heeft de subcommissie het Uitgebreid Bureau gevraagd om een bevraging te organiseren bij de Vlaamse parlementsleden over hun verwachtingen in verband met de diverse publicaties van het Rekenhof. De subcommissie stelde voor dat de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement in samenwerking met het Rekenhof deze bevraging zou organiseren, bij voorkeur in de tweede helft van 2007. De Subcommissie voor Financiën en Begroting heeft het Uitgebreid Bureau ook verzocht om aan de commissies te vragen alle verslagen in commissie te bespreken.

Op 3 juli 2007 heeft de voorzitter van het Vlaams Parlement het Rekenhof op de hoogte gebracht met de vraag de bedoelde vragenlijst via de Subcommissie voor Financiën en Begroting aan het Uitgebreid Bureau voor te leggen. Op 27 november 2007 heeft het Rekenhof een ontwerp van vragenlijst voorgelegd aan de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement.

1.2. Inhoud van de vragenlijst

De voorgelegde vragenlijst vanwege het Rekenhof bevat een tiental pagina's. Volgens de spreker vergt de vragenlijst relatief weinig (invul)tijd wegens het grotendeels gesloten karakter van de vraagstelling, aangezien ze voornamelijk met meerkeuze-antwoorden werkt. De spreker schat dat het invullen van de vragenlijst ongeveer twintig minuten in beslag neemt.

In eerste instantie wordt in de enquête de vertrouwelijkheid van de parlementsleden met de diverse producten van het Rekenhof nagegaan. Vervolgens stelt

het Rekenhof per product een aantal specifieke vragen. De vragen over de afzonderlijke rapporten concentreren zich op de onderwerpkeuze, de rapporteringswijze, de bruikbaarheid van de rapporten, de aanbevelingen en de presentatie in de commissie. Enkele specifieke vragen richten zich op verzoekrapporten, namelijk rapporten over onderzoeken die het Rekenhof heeft gevoerd op verzoek van het Vlaams Parlement. De vragen over het Rekeningenboek tasten in eerste instantie de inhoudelijke wensen van de parlementsleden af en betreffen vervolgens ook enkele rapporteringskwesaties zoals de omvang, techniciteit, alternatieve rapporteringsvormen en het gebruik ervan in de commissie. Vervolgens wordt gepolst naar de rapportering over andere rekeningen, met name de gewenste vorm voor rapportering over de investeringsmaatschappijen en de universiteiten. De vragen over de begrotingsverslagen bevatten in eerste instantie een luik over de eigen verslaggeving van het Rekenhof, met vragen over de informatieprioriteiten en de gewenste parlementaire behandeling. Een tweede luik stelt vragen over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering die het Vlaams parlementslicd wenst. Met deze vragenreeks wil het Rekenhof informatie verzamelen voor een andere opdracht die het heeft gekregen van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en van de Subcommissie voor Financiën en Begroting, namelijk suggesties doen om de begrotingsrapportering inclusief beleidsbrieven en meerjarenbegroting door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement op korte termijn te verbeteren. Deze vraag is opgenomen in een resolutie van 20 december 2007 betreffende de rol van het Rekenhof als begrotingsadviseur en de begrotingsrapporteringen (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1431/3*), die per brief van 21 januari 2008 door de voorzitter van het Vlaams Parlement aan het Rekenhof werd bezorgd. Ten slotte polst de vragenlijst naar de gewenste invulling van het jaarlijkse Activiteitenverslag en de website van het Rekenhof.

De spreker wijst verder op de tevredenheid van het Rekenhof over deze kans die de (sub)commissie biedt door middel van deze bevraging van de eerste en belangrijkste doelgroep, namelijk het Vlaams Parlement. Het Rekenhof hoopt uiteraard op een maximale respons.

2. Bespreking

De heer *Koen Van den Heuvel* merkt op dat het toch wel een relatief lange enquête is. Het is niet de enige enquête: parlementsleden worden wel meer dan eens geconfronteerd met een of andere bevraging. Het

commissielid hoopt in ieder geval ook op een hoge respons: hij stelt voor dat er vanuit elke fractie de nodige aansporing zou komen om toch de nodige aandacht te besteden aan de voorgelegde vragenlijst (bijvoorbeeld door de vragenlijst te melden op een fractievergadering). De corebusiness van het Vlaams Parlement is toch de controletaak van het parlement. Het Vlaams Parlement krijgt via deze vragenlijst de mogelijkheid de controle op een goede manier aan te pakken en eventueel efficiënter te laten verlopen door middel van de producten van het Rekenhof. De enquête is een instrument dat daartoe kan bijdragen. Hij zal zeker en vast dan ook binnen de eigen fractie er aandacht voor vragen. Hij hoopt dat zijn voorbeeld navolging zal krijgen in de andere fracties.

De heer *Jan Peumans* uit zijn waardering voor het Rekenhof. De heer Peumans vraagt of het Rekenhof zicht heeft op het profiel van de gebruikers van de publicaties van het Rekenhof. In eerste instantie zijn dat uiteraard de parlementsleden. Hij is van oordeel dat bijvoorbeeld de afzonderlijke rapporten van het Rekenhof zeer nuttige instrumenten zijn. Zo worden die bijvoorbeeld in de commissie bevoegd voor Openbare Werken eenmaal per jaar opgevolgd. Hij vraagt zich af wat de administratie met de aanbevelingen van het Rekenhof doet. Ook de pers heeft belangstelling voor de rapporten van het Rekenhof. Heeft het Rekenhof dan ook een duidelijk beeld van (al) de gebruikers van de publicaties van het Rekenhof?

In het kader van de bevraging, vraagt de heer Peumans welk percentage antwoorden op de bevraging voldoende representatief is. Hij is dan ook benieuwd wie allemaal de vragen zal invullen en hoeveel parlementsleden effectief al die publicaties van het Rekenhof kennen. Hij maakt zich de bedenking of diegenen die de publicaties niet kennen, dan wel überhaupt de voorgelegde vragenlijst moeten invullen.

Hij vraagt zich af of het Rekenhof ook niet eens dieper moet ingaan op een aantal aspecten van de publicaties. De spreker haalt als voorbeeld het Rekeningenboek aan. Hij vraagt zich af of het nodig of noodzakelijk is dat alle in het Rekeningenboek opgenomen tabellen effectief allemaal gedrukt moeten worden. Misschien kan het Rekenhof ze gewoon ter beschikking stellen van geïnteresseerden.

In de bevraging mist hij ook het aspect van de opvolging van de rapporten van het Rekenhof. Is het niet nuttig om met betrekking tot bestaande rapporten aan opvolging te doen?

Het commissielid stelt ook voor om aan de parlementsleden te vragen welke concrete rapporten gelezen zijn/worden door de parlementairen en dan op de vraagstelling door te gaan door vervolgens nadere toelichting te vragen. Dat is volgens de spreker veel nuttiger.

De spreker stelt wel een aantal aanpassingen en aanvullingen voor. Daarvoor put hij uit eerdere beroepservaring inzake marktonderzoek.

De vragenlijst betreft verschillende onderdelen: eerst gaat de vragenlijst in op de afzonderlijke rapporten, dan het Rekeningenboek, vervolgens de rapportering over andere rekeningen. De heer Peumans stelt voor om een aantal basisvragen uit de bevraging bij elk onderdeel terug te herhalen. Zo stelt de spreker voor om bijvoorbeeld bij het onderdeel met betrekking tot het Rekeningenboek de (algemene) vragen bij de afzonderlijke rapporten te hernemen.

Verder stelt de spreker voor om bij de investeringsmaatschappijen deze in concreto op te sommen. Dat bevordert de leesbaarheid van de bevraging.

Ten aanzien van de vraagstelling over de toelichting en meerjarenbegroting van de Vlaamse Regering, heeft het commissielid de indruk dat het Rekenhof door middel van die vraagstelling medestanders zoekt om daar in de toekomst meer aandacht voor te vragen.

Met betrekking tot de vraag van het Rekenhof of het antwoord op de gestelde vragen tijdig dan wel te laat komt, suggereert de heer Peumans om (verder) te vragen waarom men vindt dat het antwoord tijdig/te laat was. Dit gaat om rapporten die op verzoek van het Vlaams Parlement gemaakt worden.

De algemene conclusie van de heer Peumans is dat het een zeer nuttige vragenlijst betreft.

De heer *Rudi Daems* vraagt zich af wat de reden is dat sommige verslagen van het Rekenhof wel en andere niet (uitgebreid) aan bod komen in de verschillende commissies. Hoe wordt dat beslist? Wat is daarin bepalend: de proactieve houding van het Rekenhof, of is in deze vooral de houding van de commissievoorzitter van doorslaggevend belang? Mevrouw *Hilde Eeckhout* merkt op dat het elk parlementslicd vrij staat om te vragen een verslag van het Rekenhof op de agenda van een commissie te zetten. De heer *Jan Peumans* stelt dienaangaande positieve ervaringen te hebben in de commissies voor Openbare Werken en voor Leefmilieu. Hij persoonlijk heeft geen

weet van commissievoorzitters die een agendering ervan zouden tegenhouden.

De heer *Marc De Wolf* antwoordt dat de meeste verslagen effectief geagendeerd worden in de bevoegde commissies van het Vlaams Parlement. Mevrouw *Martine Pauwels* deelt namens het Rekenhof mee dat (ongeveer) 85 percent van de verslagen van het Rekenhof in het Vlaams Parlement worden behandeld.

De heer *Jan Peumans* heeft toch vragen bij de opvolging van de dossiers. In de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie wordt dit opgevolgd. Op voorhand wordt dan aan de bevoegde minister en aan de top van de betrokken administratie gevraagd wat de evolutie in het dossier is naar aanleiding van de rapportage van het Rekenhof. Mevrouw *Martine Pauwels* antwoordt dat niet altijd en overal in elke commissie er een systematische opvolging is. De door de heer Peumans aangehaalde systematische manier van werken bestaat bij haar weten enkel in de commissie Openbare Werken. Het Rekenhof zelf volgt de eigen audits op. In het kader van de monitoring door het Rekenhof wordt er gekeken of er rekening wordt gehouden met de aanbevelingen van het Rekenhof. Als men vaststelt dat er geen verbetering merkbaar is, kan het Rekenhof eventueel beslissen om een opvolgingsaudit te houden.

De heer *Marc De Wolf* wijst erop dat vanzelfsprekend het parlement de belangrijkste doelgroep is van elk product. De publicatie van een rapport van het Rekenhof gaat vergezeld van een persbericht. Door het volgen van de tegensprekelijke procedure in de audits, worden de verslagen van het Rekenhof uiteraard in eerste instantie gericht aan de administratie, vervolgens aan de minister en in laatste instantie aan het Vlaams Parlement. Dus minister (en administratie) en het Vlaams Parlement en de media krijgen kennis van de verslagen van het Rekenhof. Hij concludeert dat het doelpubliek vrij ruim is. Wat de representativiteit en de impact ervan betreft, is het uiteraard op voorhand echter moeilijk te bevroeden wat de reacties zullen zijn op de verschillende rapporten van het Rekenhof. Er wordt in ieder geval steeds geprobeerd om rekening te houden met alle verschillende doelgroepen. De belangrijkste doelgroep het parlement zijnde, beoordeelt hij de bevraging nuttig omdat het toelaat te zien wat er leeft in de parlementaire gemeenschap en wat de behoeftes zijn. Mevrouw *Pauwels* en de heer *De Wolf* hopen daarom dan ook op een voldoende representatief aantal antwoorden vanwege de parlementairen.

Er wordt opgemerkt dat de ervaring leert dat de respons niet altijd overweldigend is. De fractievoorzitters kunnen gewezen worden op het belang van de bevraging en op het belang van het verkrijgen van een representatief aantal antwoorden. De heer *Jan Peumans* benadrukt het belang van een voldoende representativiteit in de antwoorden, gezien dit toch richtinggevend is voor de (organisatie van de) werking van het Rekenhof. Voor marktonderzoek bij een heel beperkte doelgroep, zoals in deze dus, is vanzelfsprekend rechtstreeks mondeling contact met de 124 parlementsleden veel efficiënter dan een loutere schriftelijke oproep aan de betrokkenen.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* stelt voor om ook de fracties en de fractiesecretariaten te betrekken in de bevraging.

De heer *Marc De Wolf* stelt dat het ook interessant is om de resultaten van de bevraging op te nemen in de nota van het Rekenhof in uitvoering van de resolutie van 20 december 2007 betreffende de rol van het Rekenhof als begrotingsadviseur.

De heer *Jan Peumans* concludeert dat de vraagstelling in bepaalde gevallen dus ook nog aangepast, verduidelijkt of geactualiseerd moet worden. De heer *Marc De Wolf* gaat namens het Rekenhof in op het voorstel om de bevraging nog aan te passen en sommige vragen/passages te verduidelijken en te actualiseren. Ook op de suggestie om een aantal basisvragen te hernemen binnen elk luik van de bevraging, zal worden ingegaan.

IV. VERGADERING VAN 19 MAART 2009

De Subcommissie voor Financiën en Begroting besprak op donderdag 19 maart 2009 in het kader van de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement de resultaten van de vragenlijst over de producten van het Rekenhof. Het verslag van het Rekenhof over de resultaten is gepubliceerd in bijlage. Namens het Rekenhof werd toelichting verstrekt door mevrouw Martine Pauwels en de heer Marc De Wolf.

1. Toelichting door het Rekenhof

1.1. Inleiding

Mevrouw *Martine Pauwels* van het Rekenhof licht de resultaten toe van de enquête die is gehouden bij

de Vlaamse parlementsleden. De opdracht daartoe is door de subcommissie gegeven midden 2007 in het licht van een eerste bespreking van verbeterpunten voor de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement, die de directie Decreetgeving van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en het Rekenhof gezamenlijk opmaakten. Van de 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers vulden er 37 de vragenlijst in, wat een respons van 30 percent betekent.

Verbeterpunten

Het advies van het Rekenhof is uitgemond in een reeks mogelijke verbeterpunten, gegroepeerd per product van het Rekenhof. Om de inspanningen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers optimaal te valideren, is het volgens het Rekenhof aangewezen dat de commissie zich over de wenselijkheid van elk van de verbeterpunten uitspreekt. Gewapend met dat oordeel kan het Rekenhof dan samen met de directie Decreetgeving de concretisering van de punten voorbereiden. Er wordt kort per product een bespreking van elk verbeterpunt gegeven.

Voor de afzonderlijke rapporten bleek dat de respondenten er vrij vertrouwd mee zijn en positief staan ten opzichte van de onderwerpkeuze, inhoud, structuur en frequentie van de rapporten, en de presentaties in het Vlaams Parlement.

Er werden vijf mogelijke verbeterpunten gedistilleerd. Het Rekenhof zou zijn selectieprocedure kunnen toelichten en zijn controleplanning jaarlijks in kaart kunnen brengen, bijvoorbeeld op de website. Een duidelijke meerderheid van de respondenten vindt immers dat het Rekenhof zijn onderzoeksonderwerpen vrij goed tot zeer goed uitkiest, maar een aantal suggesties laat vermoeden dat niet alle parlementsleden de selectieprocedure kennen. Meer transparantie en communicatie daarover kunnen uitkomst bieden.

De onderzoeken zouden vroeger bij het parlement aangekondigd kunnen worden. Als het Rekenhof dat zou doen tegelijk met de aankondiging van het onderzoek bij de ministers en geauditeerden, zou het parlement beter geïnformeerd zijn en er zijn toekomstige werkzaamheden beter op kunnen afstemmen.

Aanbevelingen dienen meer in volgorde van prioriteit te worden opgenomen en de doelgroep moet worden aangegeven. Een ruime meerderheid acht de aanbevelingen in de afzonderlijke rapporten voldoende in aantal en praktisch bruikbaar, maar men verwacht wel meer concrete formuleringen en een indicatie van

de beleidsmatige relevantie en wat precies van wie wordt verwacht.

In de commissies wil men graag ook opvolgingsbesprekingen zien organiseren. De parlementsleden toonden bij diverse vragen hun bezorgdheid om een goede opvolging van de rapporten en aanbevelingen van het Rekenhof. Intern volgt het Rekenhof bij de beleidsdomeinmonitoring op welk gevolg aan de aanbevelingen wordt gegeven. Indien aangewezen, voert het een opvolgingsaudit uit. Soms neemt een parlementaire commissie het initiatief om een opvolgingsbespreking aan een rapport te wijden. De minister of administratie moet dan uitleggen wat er met de aanbevelingen is gebeurd en het Rekenhof verstrekt daarop commentaar. Die werkwijze is al gevolgd door de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie voor de audit over het Deurganckdok en voor de audit over verrekeningen bij de aannemingen van wegenwerken. Deze vorm van opvolging kreeg veel bijval in de enquête en ook het Rekenhof staat zeer positief tegenover het parlementaire initiatief.

Het aanbieden van feedbackmogelijkheden aan parlementsleden, zou evenzeer gewaardeerd worden, stelt de spreekster. Dat is een rechtstreeks gevolg van de zeer positieve antwoorden op de vraag naar de bereidheid een beperkte vragenlijst in te vullen over de rapporten van het Rekenhof die binnen de eigen commissiemateries behandeld worden.

De heer *Marc De Wolf* licht de vier verbeterpunten voor het Rekeningenboek van het Rekenhof toe.

Het Rekeningenboek zou toegankelijker en communicatiever moeten worden en detailgegevens kunnen eventueel op de website gepubliceerd worden. Het Rekeningenboek geniet een ruime bekendheid in het Vlaams Parlement. De inhoud en structuur worden tamelijk gewaardeerd. Met de omvang en techniciteit hebben de Vlaamse parlementsleden volgens de enquête niet echt een probleem. Enkele kanttekeningen bij de antwoorden gaven wel aanleiding tot het eerste luik van de aanbeveling. Een groep respondenten staat duidelijk open voor nieuwe gegevensdragers voor de cijfergegevens in de huidige Rekeningenboek-bijlagen. Het gaat dan vooral om de gegevens over de centrale kredietaanwending en de samengevatte rekeningen van agentschappen. Zij denken daarbij vooral aan de website van het Rekenhof. Een andere groep houdt het volgens de spreker toch liever bij gedrukte bijlagen.

Men wil dat het Rekeningenboek ook in de vakcommissies wordt besproken. De meningen over het geschiktste behandelingsplatform voor het Rekeningenboek waren ongeveer gelijk verdeeld. Ongeveer de helft vond dat behandeling in de Commissie voor Financiën en Begroting volstaat, ongeveer de helft wenst ook besprekingen in de inhoudelijke vakcommissies. Het Rekenhof sluit zich aan bij deze tweede helft.

Er zou moeten worden onderzocht of het Rekeningenboek een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties kan bevatten. Uit de enquête bleek grote vraag naar een duidelijk onderscheid tussen de verantwoording over constant en nieuw beleid en vooral naar een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties. Het Rekenhof heeft alvast dat laatste verlangen in een aanbeveling gegoten. Het gaat er daarbij echter van uit dat een dergelijke toetsing in eerste instantie een taak van de Vlaamse Regering is.

Een ander verbeterpunt zou inhouden dat ook universiteitsrekeningen in het Rekeningenboek worden opgenomen. Het Rekenhof controleert rekeningen van universiteiten, maar rapporteert daarover voornamelijk niet aan het Vlaams Parlement. De vraag naar de wenselijkheid van een dergelijke rapportering in het rekeningenboek, beantwoordde een meerderheid van de parlementsleden bevestigend.

Voor de begrotingsverslagen konden zeven verbeterpunten worden opgesomd. De spreker wijst erop dat het aantal verbeterpunten bij dat product geen veroordeling inhoudt van de kwaliteit ervan. Enkele verbeterpunten zijn ook gericht aan de Vlaamse Regering. De drie eerste verbeterpunten vloeien voort uit de vraag waaraan het Rekenhof, gelet op de beperkte tijd en de schaarse informatie, prioritair aandacht moet schenken in de begrotingsverslagen. De respondenten gaven de laagste prioriteit aan begrotingstechnische aspecten en stelden de vertaling van de beleidsprioriteiten in de begroting ruim bovenaan de verlanglijst, gevolgd door de alternatieve financiering. Dit resulteerde in de drie overeenkomstig geformuleerde verbeterpunten.

Voorts is ook het rapporteren over de (tijds) meerjarenbegroting onder de loep genomen. Op de vraag naar de gewenste reikwijdte van de begrotingsverslagen in de tijd, antwoordde een grote meerderheid dat het Rekenhof ook verslag moet uitbrengen over

de meerjarenbegroting. Dat veronderstelt voor het Rekenhof dat de Vlaamse Regering de meerjarenbegroting gelijktijdig met de andere begrotingsdocumenten aan het Rekenhof overlegt.

De suggestie om te onderzoeken of het Rekenhof meer tijd kan krijgen voor de begrotingsonderzoeken, stond ook in de compilatienota Verbeterpunten die het Rekenhof aan het Vlaams Parlement bezorgde én in het advies over begrotingsrapportering dat het Rekenhof op 2 december 2008 aan het parlement heeft voorgelegd (*Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 40).

Een ander punt is het onderzoeken hoe de inhoudelijke vakcommissies meer kunnen worden betrokken bij de begrotingsbesprekingen. Het Rekenhof peilde naar de mate van interesse voor de begrotingsverslagen in de andere commissies dan die voor Financiën en Begroting, die de eerste doelgroep is van de verslagen. Van de twintig respondenten uit andere commissies die antwoordden, waren er vijftien ook voor een behandeling van de begrotingsverslagen in hun commissie.

Met het oog op een impuls naar de Vlaamse Regering om haar eigen begrotingsrapportering transparanter en efficiënter op te stellen en voor te leggen, heeft het Rekenhof via de enquête ook gegevens ingezameld die nuttig konden zijn voor het advies van het Rekenhof van 2 december 2008 over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering. Met de algemene aanbeveling wil het verwijzen naar de meer specifieke aanbevelingen in dat advies.

Het Activiteitenverslag is een product van het Rekenhof waarmee het Vlaams parlementslicd minder vertrouwd is. De diverse rubrieken ervan worden vooral van matig belang geacht en er is slechts één aanbeveling over. Rekenhof en Vlaams Parlement kunnen het Activiteitenverslag eventueel meer tot instrument van communicatie maken.

Ook met de website van het Rekenhof is het Vlaams parlementslicd weinig vertrouwd. Wellicht speelt de website nog niet echt in op specifiek die doelgroep, stelt de spreker. Een groot deel van de informatieverstrekking loopt parallel met die van de parlementaire website. Het Rekenhof heeft de website tot nader order ook niet echt gehanteerd als instrument voor communicatie met het Vlaams Parlement. Hij is in eerste instantie voor een ruimere doelgroep van binnen- en buitenlandse geïnteresseerden bedoeld.

Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen als dusdanig onderzoeken of hun websites kunnen wor-

den ingeschakeld als instrument voor onderlinge communicatie.

De conclusie luidt dat het Vlaams Parlementslicd vooral vertrouwd is met de afzonderlijke rapporten, het Rekeningenboek en de begrotingsverslagen. Globaal is het Vlaams Parlementslicd vrij tevreden met de inhoud, vorm en presentatie van de bestaande producten. De opgesomde verbeterpunten zijn er vooral op gericht om de producten nog meer naar parlementaire leest te schoeien. Voor de verbeterpunten die deze commissie bijtreedt, is het Rekenhof volop bereid samen met het decreetgevend secretariaat van het Vlaams Parlement concrete maatregelen en stappen uit te werken.

2. Bespreking

De heer *Jef Tavernier* vermeldt nog een wrevelpunt inzake de afzonderlijke rapporten. Hij vindt het niet kunnen dat pers en media verslagen kunnen inzien voordat parlementsleden ze hebben ontvangen, zoals al is gebeurd inzake pps.

De heer *Ludo Sannen* wil weten of een bespreking van het Rekeningenboek in de vakcommissies dan structureel georganiseerd moet worden dan wel op initiatief van de commissies zelf. Op initiatief van de commissies zelf is volgens hem een betere benadering. Ten aanzien van het inhoudelijk betrekken van de vakcommissies bij de begroting maakt de heer Sannen dezelfde bedenking.

Hij heeft ook bedenkingen bij de meerwaarde van het opnemen van universiteitsrekeningen in het Rekeningenboek, gezien het wijzigende onderwijslandschap. Men krijgt volgens het lid maar de helft in beeld. De hogescholen komen er namelijk niet in voor, terwijl die in het licht van de associaties ook een budgettaire impact hebben. Hij heeft er geen problemen mee als er in het kader van een meer geïntegreerde werking maar een totaalbeeld wordt opgenomen.

Inzake de begrotingsverslagen vraagt de heer Sannen wat hij moet verstaan onder de eerste aanbeveling dat onderzoek zou moeten gebeuren naar de mate waarin de begroting kan worden getoetst aan de beleidsintenties. Gaat dat over de overeenstemming tussen begroting en beleidsbrieven of beleidsnota?

De heer *Jan Peumans* legt er de nadruk op dat het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid van het Rekenhof en het Vlaams Parlement. Er wordt

volgens het lid in heel voorzichtige bewoordingen gesproken. Hij vraagt zich af wat er qua opvolging met de enquête zal gebeuren.

De heer *Koen Van den Heuvel* stelt dat het rapport toelaat kritisch naar begroting en werking van de Vlaamse overheid te kijken en tegelijk ook naar de rapportering van het Rekenhof zelf. Dat siert hen, meent het lid. Hij hoopt dat de commissie zich achter verbeterpunten kan scharen om zo mee te werken aan een betere samenwerking tussen het Rekenhof en het Vlaams Parlement.

Het lid sluit zich aan bij de opmerking van de heer Tavernier.

Mevrouw *Hilde Eeckhout*, voorzitter, legt uit dat het volstaat dat de commissie een brief aan het Uitgebreid Bureau richt met de conclusies van de Subcommissie voor Financiën en Begroting. De opvolging wordt dan verder van daaruit geregeld. Met betrekking tot de begrotingsverslagen meent ze dat best het vervolg van de besprekingen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting (in uitvoering van een beslissing van het Uitgebreid Bureau van 16 maart 2009) wordt afgewacht. Ze ziet ook de discussie over het gelijktijdig neerleggen van de meerjarenbegroting en de reguliere begroting liever in dat perspectief.

De heer *Ludo Sannen* vindt de meerjarenbegroting een zeer belangrijk instrument en vindt het geen slechte oefening om dat binnen een eerste begrotingscontrole te brengen, omdat het dan niet verdrinkt in de begrotingsbesprekingen. Mevrouw *Hilde Eeckhout* sluit zich daarbij aan.

Mevrouw *Martine Pauwels* stelt dat ook het Rekenhof niet opgezet is met het feit dat documenten van het Rekenhof eerst in de pers verschijnen. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt en de procedure houdt in dat het Rekenhof zelf op het ogenblik dat het gedrukte verslag verschijnt, een persbericht publiceert. Voor het pps-rapport was dat gepland op 16 maart 2009. Wat er is fout gegaan, weet de spreekster niet, maar het lag niet bij het Rekenhof. Er wordt een exemplaar aan de voorzitter van het Vlaams Parlement bezorgd met als doel het drukproces op te starten. Het volledige rapport bleek echter ter beschikking van de kranten. Er is dan ook geen persmededeling meer gedaan wegens achterhaald. Het kabinet van de eerste voorzitter van het Rekenhof heeft contact opgenomen met de griffier. Er is afgesproken dat er betere afspraken over zullen worden gemaakt.

De heer *Marc De Wolf* vindt het een goed voorstel de vakcommissies te betrekken op eigen initiatief.

Met betrekking tot het opnemen van universiteitsrekeningen in het Rekeningenboek, legt de spreker uit dat er bij de hogescholen geen jaarlijkse rekeningencontroles maar thematische onderzoeken om de paar jaar gebeuren die dan wel weer worden opgenomen in het Rekeningenboek.

De juiste draagwijdte van het toetsen van begroting aan beleidsintenties strekt ertoe na te gaan in hoeverre de begroting een vertaling is van de beleidsbrieven en -nota's, bevestigt de heer De Wolf.

3. Conclusie

De Subcommissie voor Financiën en Begroting verklaart het eens te zijn met de aanbevelingen van het Rekenhof, uitgezonderd de aanbevelingen met betrekking tot de begroting en meerjarenbegroting, over dewelke de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting in uitvoering van de beslissing van het Uitgebreid Bureau zich later zal uitspreken.

De verslaggever,

Koen
VAN DEN HEUVEL

De voorzitter,

Hilde
EECKHOUT

BIJLAGE 1:

Compilatie nota Informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement:
compilatie nota verbeterpunten op vraag van het Vlaams Parlement
in het kader van de rondetafelconferentie

Informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement: compilatienota verbeterpunten

Compilatienota op vraag van het Vlaams Parlement in het kader van de rondetafelconferentie

Inleiding

Aansluitend bij de vergadering van 15 maart 2007 van de subcommissie Financiën en Begroting, waarin de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement werd besproken in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Rekenhof, hebben de voorzitters van het Vlaams Parlement en de subcommissie op 22 maart 2007 het Rekenhof gevraagd een nota voor te bereiden met voorstellen tot verbetering van de informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement. Deze nota diende in te gaan op de verschillende producten van het Rekenhof en de voorstellen konden betrekking hebben op *inhoud, communicatie en procedure*. Tegelijk hebben ook de diensten van het Vlaams Parlement een nota met voorstellen voorbereid. Beide teksten zijn, na een samenspraak tussen het Rekenhof en de diensten van het Vlaams Parlement op 4 juni 2007, geïntegreerd in deze compilatienota, die ter discussie aan de subcommissie wordt voorgelegd.

Afzonderlijke, thematische rapporten

De brief van de voorzitter van het Vlaams Parlement onderscheidt een aantal Rekenhofproducten, waaronder *afzonderlijke rapporten*. Dit product heeft al een lange ontwikkelingsweg achter de rug en is al op een kwalitatief en communicatief hoogstaand niveau gebracht. Het vertoont in het bijzonder de volgende sterktes:

- Onderbouwde onderwerpkeuze. De onderwerpselectie steunt op een systeem van beleidsdomeinmonitoring en risicoanalyse.
- Doelgroepgerichtheid. Afhankelijk van de fase van tegensprekelijke procedure, is de mate van detail in het rapport aangepast aan de verschillende doelgroepen (bv. meer informatie aan de geauditeerde in de vorm van bijlagen). Daarbij is de informatie aan de primaire doelgroep Vlaams Parlement - zeg maar het uiteindelijk gedrukt rapport - ontdaan van casuïstiek en overmatig technisch detail.

- Leesbaarheid. Daartoe draagt in de eerste plaats de vaste rapportstructuur bij, met samenvattende rubrieken zoals een bestuurlijke boodschap, een samenvatting, algemene conclusies, eventuele deelconclusies en een lijst met aanbevelingen. Verder krijgt elk rapport een eindredactie op taal, stijl en communicativiteit.
- Bruikbaarheid. Elk rapport sluit af met een lijst van toepasbare aanbevelingen.
- Herkenbaarheid. Het heeft een zeer herkenbare vorm (blauwe kaft), die het product onmiddellijk identificeerbaar maakt op de parlementaire tafels.
- Meer garantie op bespreking. De verschijning als parlementair stuk bevordert behandeling in de commissies van het Vlaams Parlement.
- Objectiviteit en aanvaardbaarheid. Het rapport wordt in voorontwerpvorm aan de geauditeerde entiteit bezorgd, die reactietijd krijgt. De reacties worden vervolgens verwerkt in een ontwerptekst, die naar de betrokken Vlaamse minister gaat. Ook de minister krijgt antwoortijd en zijn eventueel antwoord wordt integraal opgenomen als bijlage bij het rapport⁽¹⁾.
- Begeleiding in de pers. Voor elk rapport maakt het Rekenhof een persbericht op.
- Begeleiding in de commissies. Voor elk rapport maakt het Rekenhof een presentatie aan de hand van een powerpoint die het presenteert in de commissies van het Vlaams Parlement.

Het product vertoonde tot voor kort een aantal zwaktes:

- De weerklank in de pers was tot op heden beperkt.
- Er heerste bij het Rekenhof onduidelijkheid over de verwachte publicatiedata. Soms verstreek veel tijd tussen het opsturen van het rapport en de verspreiding van het gedrukte document.
- Er waren geen formele afspraken tussen Rekenhof en Vlaams Parlement over begeleiding en coördinatie van Rekenhofproducten (drukproces, persbericht, publicatietiming na druk,...).

Deze zwaktes waren het onderwerp van een vraag van het Rekenhof over de aankondiging en verspreiding van thematische auditrapporten. Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement nam op 7 mei 2007 kennis van deze vraag en besliste eenparig dat het Rekenhof voortaan zelf persberichten kon verspreiden. Langs de directie Decreetgeving en de directie Informatie en Externe Relaties werden ter uitvoering van deze beslissing op 16 mei 2007 praktische afspraken gemaakt met het

¹ Dat is zeker het geval waar het antwoord reacties inhoudt op de algemene conclusies en aanbevelingen. Passages waarbij de minister antwoordt op individuele gevallen, worden echter niet altijd opgenomen (dit wordt wel aangegeven).

Rekenhof. Die afspraken zouden de bovengenoemde zwaktes in de toekomst ongedaan moeten maken.

Buiten deze afspraken schuift deze compilatienota nog een aantal verbetervoorstellen naar voren, die zich in hoofdzaak richten op een verbetering van de communicatie van de thematische rapporten:

1. Een doelgroepbevraging organiseren om de producten van het Rekenhof nog meer aan de behoeften van de leden van het Vlaams Parlement te kunnen aanpassen. Het ambtelijk overlegorgaan waarvan sprake in voorstel 3 kan deze organisatie op zich nemen.
2. De organisatie van een jaarlijks overleg tussen het Rekenhof en de overlegvergadering Uitgebreid Bureau-commissievoorzitters, waarbij het Rekenhof zijn risicoanalyse- en selectiemethode toelicht en een prognose geeft van de in dat jaar verwachte rapporten, met aanduiding van het kwartaal waarin vermoedelijk zal worden gepubliceerd.
3. Het opzetten van een ambtelijk overlegorgaan door de diensten van het Vlaams Parlement en het Rekenhof, onder meer voor technische aspecten of snel te nemen beslissingen over een publicatie, de organisatie van de enquête waarvan sprake in deze nota en de voorbereiding van het jaarlijks overleg (voorstel 2).
4. De presentatiemogelijkheden in de rapporten, die beperkt zijn wegens de bestaande afspraken met het Vlaams Parlement, uitbreiden. In eerste instantie wordt gedacht aan meerkleurendruk om grafieken en kaarten mee te verduidelijken. De diensten van het Vlaams Parlement achten het aangewezen dit voorstel op te nemen in een algemeen intern debat over de vorm van de parlementaire stukken. In afwachting zou de mogelijkheid geopend kunnen worden om in Rekenhofrapporten functioneel en via het bovengenoemd ambtelijk overlegorgaan, meerkleurendrukgedeeltes toe te staan.

Ten slotte stelt deze compilatienota een aantal aan te houden stellingen voor, die garant moeten staan voor een blijvend hoog kwaliteitsniveau van de inhoud en communicatie van de afzonderlijke rapporten van het Rekenhof:

- Elk rapport bevat overzichtelijke conclusies.
- Elk rapport bevat een samenvatting die ook voor niet ingewijden begrijpelijk is.
- Rapporten verwijzen steeds naar vroegere rapporten over hetzelfde onderwerp.
- Elk rapport bevat altijd: de onderzoeksdoelstellingen, de replieken van de betrokken minister en de definitieve vaststellingen en aanbevelingen aan het beleid.
- Elk rapport is beknopt, consistent en duidelijk en situeert duidelijk het onderzoek.

- Het Rekenhof levert relevante en betrouwbare rapporten. Zijn selectie- en auditprocedures en -methoden, inclusief de tegensprekelijke procedure, waarborgen dit.
- De presentaties van het Rekenhof in de commissies van het Vlaams Parlement bevatten een actualisatie die de tijd tussen indiening en bespreking van het rapport overbrugt, echter zonder dat dit bijkomende onderzoeksdaden impliceert.
- De toon van de presentaties in de commissies stemt overeen met die in het betrokken rapport: harde rapportconclusies mogen ook doorklinken in de presentaties.
- Rekenhof en Vlaams Parlement wisselen documenten het beste altijd ook digitaal uit.
- De contacten met de commissiesecretarissen van het Vlaams Parlement verlopen via het kabinet van de eerste voorzitter teneinde concrete afspraken te maken en technische kwesties rond de publicaties en hun bespreking snel op te lossen.

Een bijzondere categorie van afzonderlijke rapporten vormen de rapporten die voortvloeien uit een parlementair verzoek. Er dient voor ogen te worden gehouden dat een stijging van het aantal verzoeksrapporten de onderwerpselectie van het Rekenhof op grond van monitoring en risicoanalyse in het gedrang kan brengen. Voor deze rapporten ziet deze compilatienota als belangrijkste verbeterpunten:

1. In de mogelijkheid voorzien om in samenspraak met het Vlaams Parlement (bevoegde commissie of Uitgebreid Bureau) de vereiste rapportering duidelijk in scope en tijd af te bakenen.
2. Ook deze rapporten zouden voor de herkenbaarheid het beste systematisch verschijnen als Rekenhofpublicaties (met blauwe kaften).

Begrotingsverslagen

Het Rekenhof vervult zijn rol als begrotingsadviseur van het Vlaams Parlement in een aantal jaarlijkse verslagen over onderzoeken van begrotingsontwerpen. Deze rapportering wordt gekenmerkt door de bijzonder beperkte onderzoeks- en rapporteringstijd die het Rekenhof wordt geboden (doorgaans een drietal dagen).

De huidige rapporten kennen de volgende sterktes:

- Zij zijn uiterst bruikbaar voor het parlement bij de bespreking en goedkeuring van de begrotingsontwerpen en beantwoorden dan ook aan een directe vraag.
- Zij krijgen veel aandacht in zowel parlement als pers.
- Zij kennen een minimale doorlooptijd.

Zwaktes zijn daarentegen:

- De zeer beperkte tijd die beschikbaar is voor het begrotingsonderzoek door de late voorlegging van de begroting door de Vlaamse Regering, heeft consequenties voor de diepgang en de kwaliteit van de rapportering over de begrotingsontwerpen.
- Het Rekenhof krijgt pas inzage in de meerjarenbegroting nadat het zijn onderzoek van en rapportering over de begrotingscontrole heeft afgesloten, waardoor het meerjarig perspectief in zijn verslag beperkt is.
- Er is geen (schriftelijke) tegensprekelijke procedure.

Uitgaande van deze zwakte-sterkteanalyse ziet deze compilatienota de volgende mogelijke verbeterpunten voor de begrotingsverslagen:

1. Het Rekenhof moet een minimale tijd voor het begrotingsonderzoek worden gegarandeerd. Ook de meerjarenbegroting dient tijdig te worden voorgelegd.
2. Het is in de eerste plaats de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, die een bespreking in essentie van de begrotingsverslagen organiseert, maar het zou ook wenselijk zijn onderdelen van deze verslagen voor bespreking naar andere inhoudelijke bevoegde commissies te verwijzen, bij voorkeur eveneens met vertegenwoordigers van het Rekenhof erbij.
3. Het Rekenhof moet onmiddellijk inzage krijgen in de repliek van de Vlaamse Regering op zijn opmerkingen en dit minstens twee werkdagen vóór de behandeling van de opmerkingen in de Commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.
4. In de mogelijkheid voorzien om het product te toetsen aan het verwachtingspatroon van het parlementslid middels de organisatie van een enquête over inhoud en vorm.

Prefiguratie

Wegens de laattijdige voorlegging van de algemene rekeningen, maakt het Rekenhof op uitdrukkelijk verzoek van het Vlaams Parlement sinds het begin van de jaren negentig telkenjare de wettelijk voorgeschreven voorafbeelding van de uitvoering van de begroting op, bekend onder de naam prefiguratie. Deze prefiguratie werd enkele jaren met toestemming van het parlement niet gemaakt, met name in het begin van de jaren 2000, toen de rekeningaflegging, na een inhaalmanoeuvre, tijdig plaatsvond.

De prefiguratie heeft een aantal eigen sterktes:

- De korte tijd tussen uitvoering en rapportering over die uitvoering (in afwachting van de voorlegging van de algemene rekening en de rapportering daarover in het rekeningenboek).
- Het direct inspelen van dit productaanbod op een directe parlementaire vraag, ontstaan wegens de vertraagde voorlegging van de algemene rekening.

Zwaktes zijn dan weer:

- De beperkte zekerheid over de juistheid van de gepresenteerde uitvoeringscijfers.
- Het in de rol van de uitvoerende macht treden door het Rekenhof (het is immers de minister die tijdig de uitvoeringsresultaten aan het parlement moet mededelen, cf. artikel 81 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit).
- De informatie in de prefiguratie gaat grotendeels dubbel met de informatie in het rekeningenboek.
- De aanmaak is vrij belastend voor de diensten van het Rekenhof.

Voor dit product heeft het Rekenhof maar één verbetervoorstel:

1. De opschorting van de prefiguratie in het licht van een toekomstige tijdige rekeningaflegging (op dit vlak zijn er ministeriële beloftes en is een inhaalbeweging merkbaar) en de tijdige publicatie van het rekeningenboek.

Dit verbetervoorstel is alvast voor 2007 aangenomen, aangezien het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement de aanmaak van een prefiguratie over 2006 op 4 juni 2007 heeft opgeschort.

Rekeningenboek

Het Rekenhof beraadt zich momenteel intern, in het kader van het project Rekenhof in Beweging, over de toekomst en invulling van het rekeningenboek. Momenteel zijn nog maar twee rekeningenboeken aan het Vlaams Parlement bezorgd (Boek over 2001 en boek over 2002-2005) in het kader van het in 2001 vernieuwde publicatiebeleid. In afwachting van de conclusies van dit beraad, is het momenteel de bedoeling het Vlaams Parlement jaarlijks een rekeningenboek met de resultaten van de financiële controle (algemene rekening, rekeningen van verzelfstandigde entiteiten) te bezorgen. Aangezien de algemene rekening al enkele jaren met vertraging wordt afgelegd – een inhaalbeweging is weliswaar aan de gang – bevat het rekeningenboek de gegevens die het Rekenhof heeft ontvangen en gecontroleerd sinds het vorige rekeningenboek. Dat moet eind 2007 normaliter aanleiding geven tot de publicatie van een volgend rekeningenboek.

Ook dit product van het Rekenhof vertoont een aantal zwaktes en sterktes. Als sterktes worden onderkend:

- Een aantal van de sterktes die ook al bij afzonderlijke rapporten zijn vermeld: meer garantie op bespreking, begeleiding in de pers, begeleiding in de parlementaire commissies.
- De volledigheid van rapportering over de rekeningencontrole op grond van kalenderperiodes. Van boek tot boek worden met andere woorden alle uitgevoerde controles en alle rekeningen opgenomen.

- Actualiteit. Door niet de voorlegging van de algemene rekeningen af te wachten, kan het Rekenhof het Vlaams Parlement actueler informatie aanbieden.
- Doelgroepgerichtheid. Het rekeningenboek richt zich primair op de doelgroep Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, en meer bepaald op de taak van die commissie te komen tot een eindregeling van de begroting. Het boek bevat dan ook vooral financiële informatie.

Aan dit product zijn op dit moment echter ook zwaktes verbonden:

- Onvolledigheid op begrotingsjaarbasis. In het huidige concept geeft een rekeningenboek geen volledigheid van informatie over een bepaald begrotingsjaar. Deze onvolledigheid zal echter verdwijnen zodra de voorlegging van de algemene rekening tijdig geschiedt.
- Technisch. De inhoud van het rekeningenboek is sterk technisch en cijfermatig. Dat komt overeen met de rol die dit boek speelt als naslagwerk over algemene rekening en rekeningen van verzelfstandigde entiteiten, maar komt de leesbaarheid niet ten goede. De huidige boeken trachten dit te compenseren door het formuleren van een bestuurlijke boodschap en conclusies.
- Onregelmatigheid in de praktijk. De publicatie van de eerste rekeningenboeken is onregelmatig verlopen. Een eerste boek (2001) vond plaats volgens het nieuw aangekondigde concept, maar vanaf 2001 liep de aflegging van de algemene rekening vertraging op en het duurde enkele jaren voor het Rekenhof zijn concept bijstuurde en de eenheid van rapportering over een bepaald begrotingsjaar liet varen. Vandaar dat pas eind 2006 een rekeningenboek over de controles tijdens de jaren 2002-2005 verscheen.
- Beperkte bespreking in de parlementaire commissie.

De afspraken inzake persberichten vermeld onder afzonderlijke rapporten, zou ook de beperkte persaandacht die dit product tot op heden kreeg, in de toekomst ongedaan moeten maken.

Deze sterkte-zwakteanalyse geeft aanleiding tot de formulering van de volgende verbetervoorstellen:

1. De creatie van een enquêtemogelijkheid bij de Vlaamse parlementsleden naar het verwachtingspatroon inzake informatie over rekeningaflegging en -controle, onder meer het gewenste volledigheidsprofiel: volledigheid van controlerapportering (actualiteit) of volledigheid van informatie over een welbepaald begrotingsjaar (eventueel ten koste van actualiteit). Het ambtelijk overlegorgaan waarvan al sprake in het hoofdstuk over afzonderlijke rapporten, zou deze enquête kunnen organiseren.
2. Het technisch aspect van het rekeningenboek compenseren met begrijpelijke commentaren bij belangrijke evoluties.

3. Het is in de eerste plaats de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, die een bespreking in essentie van het rekeningenboek organiseert, maar het zou ook wenselijk zijn onderdelen van dit boek voor bespreking naar andere inhoudelijke bevoegde commissies te verwijzen.

Activiteitenverslag

Sinds 2002 biedt het Rekenhof het Vlaams Parlement een overzicht aan van zijn werking gedurende het voorgaande kalenderjaar. Met dit jaarlijks activiteitenverslag heeft het Rekenhof een driedledige bedoeling:

- Een volledig beeld geven van de controleactiviteiten van de Nederlandse kamer van het Rekenhof ten aanzien van de Vlaamse Overheid.
- Een volledig overzicht bieden van alle tijdens het afgelopen jaar verstuurd rapporten en hun opvolging.
- Een forum vormen voor mededelingen aan het Vlaams Parlement over de werking, organisatie en methodiek van het Rekenhof.

Het activiteitenverslag dient in feite een jaarverslag te zijn over de werking van het Rekenhof, mét een publicrelationsrol tegenover het Vlaams Parlement. Ook dit product is in het Rekenhof inzet van een lopende denkoefening voor herstructurering, uitgaande van een aantal sterktes en zwaktes. De sterktes liggen in de volgende aspecten:

- Het activiteitenverslag vormt een unieke gelegenheid om buiten concrete onderzoeken de Rekenhofactiviteiten op het parlementair forum te brengen.
- Het activiteitenverslag kan vanuit zijn overzichtsfunctie parlementsleden leiden naar Rekenhofrapporten of -dossiers die hun bijzondere interesse wegdragen.

Een aantal zwaktes zijn daarentegen:

- De pr-functie tegenover het Vlaams Parlement kende tot op heden een beperkte invulling.
- Beperkte aandacht in parlementaire commissie.

Deze zwaktes en sterktes leiden tot een aantal verbeter suggesties voor het product activiteitenverslag:

1. De creatie van een enquêtemogelijkheid bij de Vlaamse parlementsleden over het nut, de rol en de gewenste overeenkomstige inhoud van een activiteitenverslag van het Rekenhof.
2. De organisatie van een plechtige overhandiging van het activiteitenverslag aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement, waarbij de relaties tussen Rekenhof en Vlaams Parlement centraal staan.

Andere producten

Buiten de afzonderlijke rapporten, begrotingsverslagen, prefiguraties, rekeningenboeken en activiteitenverslagen, zijn er nog andere vormen van informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement, bijvoorbeeld brieven naar aanleiding van kredietherverdelingsbesluiten of ministerraadbeslissingen, of mededelingen van het Rekenhof. Wegens hun beperkte aantal formuleren het Rekenhof en de diensten van het Vlaams Parlement voor deze communicaties geen verbetervoorstellen.

Ook de commentaren van het Rekenhof bij de periodieke voortgangsrapportages van de BAM, die een procedure ad hoc volgen, worden in deze nota niet verder behandeld.

Ten slotte publiceert het Rekenhof op zijn website onder meer alle rapporten en verslagen die het aan de diverse wetgevende vergaderingen (federale Staat, gemeenschappen en gewesten) bezorgt in drie categorieën: jaarlijkse boeken, activiteitenverslagen en afzonderlijke rapporten. Ook op dit vlak zijn verbeterpunten mogelijk, waaraan het Rekenhof momenteel intern werkt.

De onderstaande tabel lijst de sterktes, zwaktes en verbeterpunten op per kernproduct.

rapportsoort	sterktes	zwaktes	to be
Afzonderlijke rapporten	- onderbouwde onderwerpselectie - doelgroepgerichtheid - leesbaarheid - bruikbaarheid - herkenbaarheid - meer garantie op behandeling - objectiviteit/aanvaardbaarheid - begeleiding in de pers - begeleiding in de commissies	- beperkte weerklink in de pers - onduidelijkheid over exacte publicatiedata - ad-hoc begeleiding en coördinatie	- doelgroepbevraging - jaarlijks overleg RH-VP - ambtelijk overlegorgaan - meer presentatiemogelijkheden
Rapporten op verzoek VP			- samenspraak scope en tijd - druk zoals andere rapporten
begrotingsverslagen	- bruikbaarheid - veel aandacht - minimale doorlooptijd	- beperkte onderzoekstijd - meerjarenbegroting te laat - geen schriftelijke tegenspraak	- tijdige voorlegging (ook van meerjarenbegroting) - bespreking in commissie Financiën én andere commissies - vooraf inzage in replieken - doelgroepenquête
prefiguratie	- actualiteit - direct inspelend op vraag	- beperkte juistheidgarantie - geen kerntaak Rekenhof - dubbel met rekeningenboek - belastend	- opschorting (geen prefiguratie, maar tijdig rekeningenboek)
rekeningenboek	- meer garantie op behandeling - begeleiding in de pers - begeleiding in de commissies - volledigheid inzake rapportering - actualiteit (kort na rekeningencontrole) - doelgroepgerichtheid.	- onvolledige info op basis van het begrotingsjaar - Technisch en cijfermatig - onregelmatige publicatiedata - beperkte bespreking - geen persaandacht	- doelgroepenquête - meer commentaren bij cijfers - bespreking in commissie Financiën én andere commissies
activiteitenverslag	- kans te communiceren buiten onderzoek - overzichtsfunctie	- PR-functie beperkt ingevuld - beperkte aandacht	- enquête over nut, rol en inhoud - officiële overhandiging met relatie RH-VP centraal

BIJLAGE 2:

Advies van het Rekenhof

Mevrouw M. Vanderpoorten
Voorzitter van het Vlaams Parlement
Leuvenseweg 27
1011 BRUSSEL

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	Brussel
19 mei 2008	Dec/gvm/sva/080519.001	N 09-3.297.523 B1	27 januari 2009

Resultaten van de vragenlijst over de Rekenhofproducten

Mevrouw de voorzitter,

Als bijlage bij deze brief legt de Nederlandse kamer van het Rekenhof u het verslag over met de verwerking van de resultaten van de vragenlijst aan het Vlaams Parlement in het kader van de rondetafelconferentie over de producten van het Rekenhof. Van de 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers vulden er in totaal 37 een vragenlijst in.

De verwerking volgt het stramien van de vragenlijst, met name: per Rekenhofproduct. Het voorliggende verslag bespreekt achtereenvolgens de vertrouwddheid van de Vlaams volksvertegenwoordiger met de verschillende producten, de inhoudelijke bedenkingen bij elk product en de presentatie van het product aan het Vlaams Parlement. Per product wordt ook een conclusie getrokken en worden - waar mogelijk - aanbevelingen voor verbetering voorgesteld. Een bijlage bevat een lijst van deze verbeterpunten.

Het Rekenhof gaat ervan uit dat u zult instaan voor de verdere verspreiding van dit verslag aan het Uitgebreid Bureau en de Subcommissie voor Financiën en Begroting, overeenkomstig het verzoek dat u in uw brief van 19 mei 2008 verwoordde.

Op last:

Het Rekenhof:

Jozef Van Ingelgem
Hoofdgriffier

Jozef Beckers
Raadsheer

Bijlage: 1 verslag

REKENHOF

Vragenlijst over de producten van het Rekenhof: resultaten

*Verslag van het Rekenhof
aan het Vlaams Parlement*

Brussel, 27 januari 2009

INHOUD

	Blz.
1 Inleiding	41
1.1 Vragenlijst	41
1.2 Respons	41
1.3 Verwerking	43
2 Afzonderlijke rapporten	44
2.1 Mate van vertrouwdheid met afzonderlijke rapporten	44
2.2 Onderwerpkeuze	44
2.3 Rapportinhoud, -vorm, -frequentie en bruikbaarheid	47
2.4 Verzoekrapporten	48
2.5 Presentaties, feedback en opvolging	49
2.6 Conclusies	50
2.7 Verbeterpunten	51
3 Rekeningenboek	52
3.1 Mate van vertrouwdheid met rekeningenboek	52
3.2 Inhoud van het rekeningenboek	52
3.3 Vorm	54
3.4 Presentatie en behandeling	54
3.5 Conclusies	55
3.6 Verbeterpunten	55
4 Rapportering over andere rekeningen	56
4.1 Rapporten over investeringsmaatschappijen	56
4.2 Rapportering over de universiteitsrekeningen	57
4.3 Conclusies	57
4.4 Verbeterpunt	58
5 Begrotingsverslagen	59
5.1 Vertrouwdheid met begrotingsverslagen	59
5.2 Inhoud van de begrotingsverslagen	59
5.3 Behandeling en presentaties	60
5.4 Toelichtingen en meerjarenbegroting door de Vlaamse Regering	61
5.5 Conclusie	64
5.6 Verbeterpunten	64
6 Activiteitenverslag	66
6.1 Vertrouwdheid met het activiteitenverslag	66
6.2 Nut	66

6.3 Presentaties	66
6.4 Conclusies	67
6.5 Verbeterpunt	67
7 Website	68
7.1 Vertrouwdheid	68
7.2 Inhoud	68
7.3 Conclusies	68
7.4 Verbeterpunt	68
8 Algemene slotsuggesties	69
8.1 Enquêteresultaten	69
8.2 Conclusies	69
9 Algemene conclusie	70
Bijlage Volledige lijst met verbeterpunten	71

REKENHOF

Vragenlijst over de producten van het Rekenhof: resultaten

*Verslag van het Rekenhof
aan het Vlaams Parlement*

**Goedgekeurd in de
Nederlandse kamer van het Rekenhof
op 27 januari 2009**

1 Inleiding

1.1 Vragenlijst

Op 21 juni 2007 besprak de Subcommissie voor Financiën en Begroting de gezamenlijke nota van de directie Decreetgeving en het Rekenhof *Informatieverstrekking van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement: verbeterpunten*. De Subcommissie deed daarbij het voorstel de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement en het Rekenhof de opdracht te geven een enquête te organiseren over de verwachtingen van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake het publicatiebeleid van het Rekenhof. Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement stemde op 2 juli 2007 daarmee in. De Voorzitter van het Vlaams Parlement deelde deze opdracht op 3 juli 2007 aan het Rekenhof mee.

In eerste instantie heeft het Rekenhof, uitgaande van de sterktes en zwaktes en de verbetervoorstellen die het voor elk Rekenhofproduct in de bovengenoemde gezamenlijke nota had gedefinieerd, een basisvragenlijst opgesteld, die het op 27 november 2007 heeft voorgelegd aan de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement, die haar heeft voorgelegd aan de Subcommissie voor Financiën en Begroting.

Op 21 februari 2008 heeft de Subcommissie voor Financiën en Begroting het ontwerp van vragenlijst besproken, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Rekenhof. De Subcommissie heeft een aantal aanpassingen aan de vragenlijst gevraagd, die door het Decreetgevend Secretariaat en het Rekenhof zijn aangebracht. Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement verleende op 7 april 2008 zijn goedkeuring.

Vervolgens heeft het Decreetgevend Secretariaat vanaf medio april 2008 ingestaan voor de verspreiding van de vragenlijsten onder de Vlaams parlementsleden en de inzameling van de ingevulde lijsten. Op 19 mei 2008 heeft de Voorzitter van het Vlaams Parlement de ingezamelde vragenlijsten aan het Rekenhof bezorgd, met de vraag van het Uitgebreid Bureau om de resultaten van de bevraging te verwerken en een verslag te bezorgen aan het Uitgebreid Bureau en de Subcommissie voor Financiën en Begroting. Op 30 mei 2008 ontving het Rekenhof nog een laatste ingevulde vragenlijst.

1.2 Respons

Het Vlaams Parlement telt 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers. Zij vulden in totaal 37 vragenlijsten in. Dit betekent een respons van 1 op 3,35 (29,8%). De brief waarmee de Voorzitter van het Vlaams Parlement op 19 mei 2008 de ingevulde vragenlijsten aan het

Rekenhof bezorgde, vermeldde dat één vragenlijst collectief was ingevuld door een fractie. De betrokken vragenlijst vermeldde op de eerste bladzijde inderdaad de naam van een fractie. Deze analyse van de resultaten telt de fractievragenlijst echter maar voor één reactie mee. Het Rekenhof nam die optie omdat het merendeel van de vragen persoonlijke reacties impliceert.

Volledigheidshalve dient ook te worden vermeld dat buiten deze ingevulde vragenlijsten nog één reactie werd ontvangen van een Vlaams parlements lid dat meedeelde niet te willen deelnemen aan de enquête. Het Rekenhof heeft deze non-respons niet meegeteld in zijn analyse.

Het gros van de respondenten (22) bestaat uit parlementsleden die al meer dan één Vlaams parlementair mandaat achter de rug hebben, zoals de onderstaande tabel aantoont.

lid van het VP sinds	aantal	%
1991	1	2,7
1992	1	2,7
1995	12	32,4
1999	8	21,6
2004	10	27,0
2007	2	5,4
2008	1	2,7
Totaal	35	94,6
Niet ingevuld	2	5,4

De meesten zijn ook lid van twee of drie commissies tegelijk. Zes respondenten gaven maar één commissie op en twee respondenten vermeldden vier en vijf commissies. Vijf respondenten lieten de vraag naar de commissies waarvan zij lid zijn, oningevuld. De onderstaande tabel overziet de verdeling van de 32 respondenten op dit punt over de commissies (ongeacht of het gaat om een vast, toegevoegd of plaatsvervangend lidmaatschap).

Commissie	aantal
Openbare Werken, Mobiliteit en Energie	10
Algemeen Beleid, Financiën en Begroting	8
Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed	8
Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming	7
Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie	6
Brussel en de Vlaamse Rand	6
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	6
Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme	5
Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen	5
Economie, Werk en Sociale Economie	3
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	2
Vervolgingen	2
Deontologische commissie	2
Subcommissie voor Financiën en Begroting	1
Vlaamse Grondwet	1
Energiearmoede	1
Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie	1

1.3 Verwerking

De verwerking van de vragenlijsten volgt het stramien van de vragenlijst, met name: per Rekenhofproduct. Deze nota bespreekt achtereenvolgens de vertrouwdsheid van de Vlaams volksvertegenwoordiger met de verschillende producten, de inhoudelijke bedenkingen bij elk product en de presentatie van het product aan het Vlaams Parlement. Per product wordt ook een conclusie getrokken en worden - waar mogelijk - aanbevelingen voor verbetering voorgesteld.

2 Afzonderlijke rapporten

2.1 Mate van vertrouwdeheid met afzonderlijke rapporten

Slechts één respondent verklaarde helemaal niet vertrouwd te zijn met het product afzonderlijke rapporten. De andere respondenten zijn er mee vertrouwd (19) of in beperkte mate vertrouwd (17). Gemiddeld namen de respondenten elk 4,7 rapporten door. Het hoogst scoorden respondenten die aangaven te behoren tot de commissies Onderwijs (7,3 rapporten gemiddeld) en Financiën en Begroting (5,9 rapporten gemiddeld). In totaal werden 171 rapporten door de respondenten doorgenomen. Slechts twee respondenten markeerden geen enkel rapport. De onderstaande tabel toont om welke rapporten het gaat.

Rapport	parlementair jaar	commissie	namen het rapport door		woonden presentatie bij	
			aantal	%	aantal	%
Subsidiëring vzw KINT	2006-2007	Leefmilieu	17	45,9	6	35,3
Besluitvorming Oosterweel	2007-2008	OW	11	29,7	5	45,5
Onroerend Erfgoed	2007-2008	RO	10	27,0	3	30,0
Baggerwerken	2006-2007	OW	9	24,3	5	55,6
Deurganckdok	2004-2005	OW	9	24,3	5	55,6
Terbeschikkingstelling Onderwijs	2007-2008	Onderwijs	8	21,6	0	0,0
Europees plattelandsbeleid	2007-2008	(*)	7	18,9	1	14,3
Patrimonium Natuur en Bos	2006-2007	Leefmilieu	7	18,9	6	85,7
Werkingsbudgetten basisonderwijs	2005-2006	Onderwijs	7	18,9	2	28,6
Sociaal-cultureel volwassenenwerk	2007-2008	Cultuur	6	16,2	2	33,3
Centra leerlingenbegeleiding	2006-2007	Onderwijs	6	16,2	1	16,7
Kenniscentra voor innovatie	2006-2007	Wetensch./Economie	6	16,2	1	16,7
Verrekeningen bij wegenwerken	2005-2006	OW	6	16,2	2	33,3
Werking Export Vlaanderen	2005-2006	Buitenlands	6	16,2	2	33,3
Subsidiëring waterzuivering	2004-2005	Leefmilieu	6	16,2	1	16,7
Onderwijs sociale promotie	2005-2006	Onderwijs	5	13,5	0	0,0
Personeel UZ Gent	2004-2005	(*)	5	13,5	0	0,0
FWO-onderzoekers	2004-2005	Onderwijs	5	13,5	1	20,0
Personeel Toerisme Vlaanderen	2005-2006	(*)	4	10,8	0	0,0
Toepassing hogescholenregelgeving	2004-2005	Onderwijs	4	10,8	0	0,0
Personeel Kind en Gezin	2007-2008	Welzijn	3	8,1	1	33,3
Subsidiëring thuiszorg	2006-2007	Welzijn	3	8,1	1	33,3
Europese actieprogramma's	2006-2007	Onderwijs	3	8,1	1	33,3
Geweststeun aan huurdiensten	2005-2006	Wonen	3	8,1	1	33,3
Algemeen welzijnswerk	2005-2006	Welzijn	3	8,1	0	0,0
Muziekverenigingen	2005-2006	Cultuur	3	8,1	2	66,7
Geregeld Vervoer	2004-2005	OW	3	8,1	2	66,7
Maatschappelijk opbouwwerk	2005-2006	(*)	2	5,4	0	0,0
Europese Unie en Vlaamse Gem.	2005-2006	subcomm. Landbouw	2	5,4	0	0,0
Sectoraal wetenschapp. onderzoek	2005-2006	Onderwijs	1	2,7	0	0,0
Afstemming zorgaanbod	2004-2005	Welzijn	1	2,7	0	0,0

(*) Deze rapporten zijn niet behandeld in de bevoegde commissie.

Het feit dat het Rekenhof een rapport stelde op verzoek van het parlement (in de tabel grijs gearceerd), staat niet altijd garant voor veel parlementaire aandacht. Enkele van de oudere verslagrapporten behoren immers tot de minst gelezen rapporten (Geregeld vervoer, met nochtans tien respondenten die lid zijn van de betrokken commissie, en Sectoraal Wetenschappelijk onderzoek). De tabel vergt een genuanceerde benadering. Zo blijken rapporten over Welzijnsmateries volgens de tabel nauwelijks te worden gelezen (Subsidiëring Thuiszorg, Algemeen Welzijnswerk, Maatschappelijk Opbouwwerk, Personeel Kind en Gezin en Afstemming Zorgaanbod), maar kan op grond van het zeer beperkt aantal respondenten uit de commissie Welzijn besloten worden dat deze rapporten zelfs buiten hun commissiesfeer worden gelezen.

De laatste twee kolommen geven aan van welke rapporten de parlementsleden een presentatie in de commissievergadering door het Rekenhof hebben meegemaakt. Het doornemen van rapporten blijkt niet altijd in een directe relatie te staan tot het (daarna) bijwonen van de presentatie in de betrokken commissie. Dat kan erop wijzen dat een rapport bij zijn lezing niet tot verdere discussie heeft uitgenodigd. Het kan echter ook zijn dat de invulopdracht onduidelijk was en daardoor een weinig representatief antwoord opleverde (de parlementsleden dienden in de lijst met gelezen rapporten de rapporten te onderstrepen waarvan zij een presentatie bijwoonden). De antwoorden laten dan ook geen valabele conclusie toe.

2.2 Onderwerpkeuze

Een duidelijke meerderheid van de respondenten vindt dat het Rekenhof zijn onderzoeksonderwerpen vrij goed heeft gekozen (62,2% of 23 respondenten). Acht respondenten vonden de onderwerpen zeer goed gekozen (21,6%). Het percentage positieve reacties op de onderwerpselectie bedraagt dus 83,8%. Slechts twee respondenten waren het maar beperkt eens met de onderwerpkeuze (5,4%), zonder de gronden van hun onvrede met deze keuze te specificeren. Vier respondenten beantwoordden deze vraag niet (10,8%).

Enkele respondenten voegden bedenkingen toe:

- Zo suggereerde een respondent dat het Rekenhof zich het beste richt op onderwerpen die zicht geven op ernstige tekortkomingen. Dergelijke onderwerpen hebben volgens de respondent een grote toegevoegde waarde. De respondent is er zich tegelijk bewust van dat het Rekenhof niet altijd op voorhand weet heeft van de ernst van de tekortkomingen die een onderzoek zal uitwijzen en dat er dus nog altijd een zeker aanvoelen mee zal gemoeid zijn.
- Nog een andere respondent suggereert het Rekenhof in verschillende beleidsdomeinen te werken.

Het Rekenhof heeft de voorbije jaren zijn selectieprocedure op punt gesteld en in overeenstemming gebracht met internationale auditnormen. Deze procedure biedt garanties voor gerichtheid op

ernstige tekortkomingen en een zo groot mogelijke toegevoegde waarde. Zij onderbouwt de onderwerpselectie met zo objectief mogelijke criteria. Wellicht is deze procedure bij het Vlaams Parlement nog weinig bekend. Het Rekenhof selecteert onderwerpen voor thematische audits op grond van monitoring van de kernopdrachten van de verschillende beleidsdomeinen en van vijf selectiecriteria: de grootte van de restructurering, de verbeterpunten, de toegevoegde waarde, het budgettaire gewicht en de interesse van het Vlaams Parlement. Het belangrijkste criterium is daarbij dat van het restructurering. Een risico is dat wat verhindert dat een kernopdracht wordt gerealiseerd. Een restructurering is een dergelijk risico dat onvoldoende is afgedekt of beheerst door de overheid. Bij zijn risicoanalyse steunt de auditor, behalve op professioneel oordeel, ook op gesprekken met de geauditeerde en andere actoren in de controlepiramide. Het Rekenhof kan zijn effectiviteit en toegevoegde waarde dus maximaliseren door zijn thematische onderzoeken te concentreren op grotere risico's die onvoldoende worden beheerst, m.a.w. de grote restructurering's. Het criterium verbeterpunten houdt in dat het onderzoeksonderwerp bruikbaar moet zijn. De audit van het Rekenhof moet uitmonden in aanbevelingen die de geauditeerde entiteit, de betrokken minister en het parlement kunnen toepassen. Voor het criterium toegevoegde waarde is het uitgangspunt dat het Rekenhof uniek materiaal aanreikt. Media, consultants, onderzoekscentra en andere controleorganen kunnen immers ook relevante informatie aanreiken. Als het Rekenhof in zijn rapport geen of zo goed als geen nieuwe elementen kan aanreiken, is de toegevoegde waarde klein. Uiteraard houdt het Rekenhof bij zijn selectie ook rekening met het budgettaire gewicht. Ten slotte toetst het elk onderwerp aan de interesse van het Vlaams Parlement, zoals dat onder meer blijkt uit de diverse parlementaire documenten. Nadat de Nederlandse kamer van het Rekenhof een onderzoeksonderwerp heeft geselecteerd, gelast het eerst een voorstudie op te stellen. De voorstudie bepaalt de reikwijdte van de audit, de onderzoeksvragen en de te hanteren methoden, technieken en normen. Nadat de Nederlandse kamer de voorstudie heeft goedgekeurd, kondigt het Rekenhof de audit bij de betrokken minister en administratie aan en kan de uitvoering starten.

Uiteraard werkt het Rekenhof in de verschillende beleidsdomeinen. De monitoring en risicoanalyse bestrijken alle domeinen en leveren op grond van een uniforme toepassing van de selectiecriteria over alle domeinen een domeinoverschrijdende prioritering van onderzoeken op, die zich jaarlijks vertaalt in een Vlaamsbreed operationeel plan.

De planning en onderzoekselectie van het Rekenhof sluiten aan bij de internationale externe-auditprincipes van o.m. INTOSAI, die een vrije onderzoekselectie van de hoge externe controle instanties omschrijven als waarborgen tegen gevaren als politiek geïnspireerde opdrachten of onhaalbare en overmatig belastende vragen die de grondwettelijke en wettelijke opdrachten van het Rekenhof belemmeren. Betere contacten tussen het Rekenhof en de Commissies kunnen echter de voor het parlement belangrijke thema's naar voren

brengen. Ook zou het Rekenhof meer transparantie kunnen bieden over zijn planning. Overigens beschikt het Vlaams Parlement over een verzoekrecht, zij het volgens vastgelegde procedures.

2.3 Rapportinhoud, -vorm, -frequentie en bruikbaarheid

Slechts 24,3% (9 op 37) van de respondenten gaf aan rapporten integraal te lezen. De parlementsleden lezen vooral de rapportconclusies (91,9%) en -aanbevelingen (94,6%). Ook de samenvatting (70,3%) en de bijlage met het antwoord van de betrokken minister (59,5%) kunnen op aandacht rekenen. De eigenlijke broodtekst van de rapporten krijgt minder aandacht toebedeeld (32,4%). Een merkwaardig antwoord is dat de parlementsleden nauwelijks stilstaan bij de bestuurlijke boodschap (amper 27%). Deze hoogste abstractie van de rapportinhoud is nochtans bedoeld om de kernboodschap voor het parlement te dragen en de toon van het rapport te duiden. Misschien was het voor de respondenten onvoldoende duidelijk welk onderdeel met bestuurlijke boodschap werd bedoeld.

De respondenten zijn bijzonder tevreden met de huidige, beknopte weergave in de rapporten van de bij het onderzoek gebruikte normen en methodes (34 op 37 of 91,9%). Slechts één respondent vond deze weergave te uitgebreid.

Het merendeel van de respondenten vindt ook de mate van detail van de rapportering over de onderzoeksbevindingen goed (33 op 37 of 89,2%). Slechts twee respondenten vinden dat te rapporten te gedetailleerd zijn.

89,2% van de respondenten (33 op 37) vindt het woordgebruik in de rapporten goed. Twee respondenten vinden het te technisch, één respondent vindt het woordgebruik te algemeen.

83,8% van de respondenten (31 op 37) vinden de rapporten net goed van lengte, vier vinden de rapporten te lang.

Een grote meerderheid (29 respondenten) vindt de rapporttoon net goed (78,4%). Zeven op de 37 respondenten wensen echter een minder voorzichtige toonzetting (18,9%).

De ruime meerderheid (33 respondenten op 37) vindt dat de rapporten van het Rekenhof voldoende aanbevelingen inhouden (89,2%). Evenveel respondenten vinden de aanbevelingen ook praktisch bruikbaar. Vijf respondenten willen dat het Rekenhof zijn aanbevelingen concreter formuleert (13,5%); 30 respondenten vonden het abstractieniveau daarentegen goed (81,1%).

Enkele respondenten formuleerden bedenkingen of suggesties bij de aanbevelingen:

- Een respondent suggereerde een opvolgingssysteem voor de aanbevelingen uit te werken.
- Een andere respondent merkte op dat aanbevelingen met een verschillende waarde, bv. een verschillende beleidsmatige relevantie, soms op gelijke hoogte geformuleerd worden.
- Ten slotte vroeg een respondent om de aanbevelingen in een meer begrijpelijke taal te formuleren, in tegenstelling tot een andere die de aanbevelingen *meestal duidelijk en bruikbaar* vond.

Het Rekenhof streeft naar acht à twaalf rapporten aan het Vlaams Parlement per jaar. De meeste respondenten (31 op 37) vinden dat streefdoel voldoende (83,8%). Drie respondenten vinden dit te weinig (8,1%).

De antwoorden op de vraag naar de bruikbaarheid van de rapporten in het kader van de parlementaire werkzaamheden leveren een dual beeld op: 25 respondenten op 37 vinden de rapporten zeer bruikbaar (67,6%), elf matig bruikbaar (29,7%) en één weinig bruikbaar (2,7%).

De toelichtingen bij deze antwoorden geven niet zoveel inzicht in de zwakten of sterkten van de rapporten. De respondenten waarderen in deze toelichtingen namelijk de *belangrijke informatie en goede overzichten*, het *nut voor de besprekingen* en de *bruikbaarheid als echt instrument om de regering te controleren en op te volgen*. Eén respondent signaleerde dat de rapporten onderzoeken betreffen die parlementsleden zelfs met de steun van medewerkers onmogelijk kunnen uitvoeren. Minder bruikbaar acht een andere respondent de beheersmatige onderzoeksresultaten, waarvan hij vindt dat die meer voor de regering bestemd zijn.

vijftien op 37 respondenten vinden ten slotte dat het Rekenhof in zijn rapportering meer gebruik moet maken van grafische middelen zoals kleurengrafieken en fotomateriaal (40,5%); elf respondenten vinden dat niet nodig (29,7%); negen alleen waar dat echt nodig is (24,3%).

2.4 Verzoekrapporten

81,1% van de respondenten vindt dat het Rekenhof in de rapporten die het op vraag van het Vlaams Parlement heeft gemaakt, vrij goed (25 op 37 of 67,6%) tot zeer goed (5 op 37 of 13,5%) een antwoord geeft op de gestelde vragen. Slechts vier respondenten vindt dat enkele vragen onbeantwoord bleven (10,8%). De meeste parlementsleden gaven ook aan deze antwoorden tijdig te hebben ontvangen (27 op 37 of 73,0%). Voor twee respondenten kwamen de antwoorden te laat (5,4%). Acht respondenten lieten de vraag over tijdigheid onbeantwoord (21,6%).

Een respondent vermeldde onder de rubriek onderwerpselectie dat de commissies meer een beroep moeten doen op het Rekenhof. Een andere respondent sloot daarbij aan, er uitdrukkelijk naar verwijzend

dat het Rekenhof zijn onderwerpen niet altijd zelf kiest, maar dat die keuze soms op last van de wetgevende vergadering plaatsvindt.

Het Vlaams Parlement heeft sinds de wet van 10 maart 1998 inderdaad de mogelijkheid het Rekenhof verzoekonderzoeken op te leggen. Gelet op het eigen selectie criterium *parlementaire interesse*, staat het Rekenhof open voor dergelijke vragen. Deze verzoeken dienen echter de vastgelegde procedures te volgen, die een voldoende groot parlementair draagvlak en een haalbare belasting van het Rekenhof garanderen¹).

2.5 Presentaties, feedback en opvolging

Enquêteresultaten

Alle respondenten vonden de bijgewoonde presentaties goed (51,4%) tot zeer goed (37,8%). De optie *matig* werd in geen enkel geval aangekruist. Vier respondenten beoordeelden de presentaties niet (10,8%).

Blijkens de antwoorden is de bereidheid van het parlementslid om eenmaal per jaar feedback te geven op de Rekenhofrapportering, bijzonder groot (35 op 37 of 94,6%). Bij 78,4% van de respondenten manifesteert deze bereidwilligheid zich tegenover de rapporten over materies die onder de eigen commissie vallen, 16,2% is echter bereid over alle rapporten vragen te beantwoorden. Eén respondent stelde als voorwaarde dat dergelijke vragenlijsten niet al te lang mogen zijn, aangezien parlementsliden al zoveel vragenlijsten krijgen. Twee respondenten wensten geen vragenlijsten meer (5,4%).

Achttien respondenten (18 op 37 of 48,6%) achten het aangewezen dat het Rekenhof zijn afzonderlijke rapporten op grond van zijn risicoanalyse periodiek selecteert voor opvolging, dus de huidige werkwijze. Een groter aantal respondenten (25 of 67,6%) acht het in elk geval (ook) aangewezen dat de betrokken minister regelmatig rapporteert over de stand van uitvoering van de aanbevelingen uit de Rekenhofrapporten aan de bevoegde parlementaire commissie. Geen

¹ Volgens artikel 83quater van het Reglement van het Vlaams Parlement van 20 december 2007 kan iedere volksvertegenwoordiger bij de voorzitter een motie indienen om het Rekenhof te gelasten een onderzoek van het beheer uit te voeren bij een dienst of instelling die aan de controle van het Rekenhof is onderworpen. Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid. Over de motie wordt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking beraadslaagd. Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen de motie te amenderen zolang ze niet in stemming is gebracht. De plenaire vergadering spreekt zich bij hoofdelijke stemming over de motie uit.

enkele respondent signaleerde een andere gewenste vorm van opvolging.

Eén respondent lichtte toe dat de presentaties en bijkomende verduidelijkingen meer dan volstaan, gelet op de beperkte tijd.

Een andere respondent achtte het nuttig een overzicht te ontvangen van de mate waarin de aanbevelingen van het Rekenhof worden gevolgd.

Intern volgt het Rekenhof bij de beleidsdomeinmonitoring op welk gevolg zijn aanbevelingen hebben gekregen. Het besteedt in een interne nazorgnota ook aandacht aan het auditproces en de impact van de audit. Als dat aangewezen blijkt, voert het een echte opvolgingsaudit uit. Een voorbeeld daarvan is de opvolgingsaudit over de schadedossiers in het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (gepubliceerd in 2008). Soms vindt een opvolgingsbespreking plaats op initiatief van een parlementaire commissie. Het Rekenhof staat zeer positief tegenover de werkwijze van de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie, die na een zekere tijd een opvolgingsbespreking wijdt aan de thematische rapporten van het Rekenhof. De minister of administratie moeten dan op vraag van de commissie uitleggen wat zij op het vlak van de aanbevelingen hebben gerealiseerd. Het Rekenhof verstrekt daarop een beknopte commentaar. Een dergelijke opvolgingsbespreking heeft al plaatsgevonden voor de audit verrekeringen, alsook tweemaal voor het rapport over het Deurganckdok. Ook de Commissie voor Leefmilieu zou een opvolgingsbespreking plannen voor het rapport over het patrimoniumbeheer door het Agentschap voor Natuur en Bos. Die manier van werken heeft twee voordelen: zij vergt van het Rekenhof minder tijd dan een echte opvolgingsaudit en de opvolging komt meteen op het niveau van het Vlaams Parlement, waar zij een officiële rapportering kent (commissieverslag). Wellicht leent niet elk rapport zich hiertoe, maar in principe kan deze aanpak als een best practice voor andere commissies gelden.

2.6 Conclusies

(Vertrouwdheid)

Doorgaans is het Vlaams parlementslid vertrouwd met de afzonderlijke rapporten van het Rekenhof. Er zijn aanwijzingen dat de commissiepresentaties minder intensief bijgewoond worden.

(Onderwerpkeuze)

Doorgaans beoordelen de Vlaams parlementsleden de onderwerpkeuze als geslaagd tot zeer geslaagd. Uit hun suggesties in de vragenlijsten kwam wel een gebrek aan inzicht van de parlementsleden in de selectieprocedure van het Rekenhof tot uiting. Het Rekenhof concludeert dat op dit vlak in de eerste plaats een grotere transparantie en duidelijke communicatie nodig is.

(Inhoud, vorm, frequentie en bruikbaarheid)

De Vlaams parlementsleden lezen doorgaans niet het volledige rapport, maar alleen de belangrijkste gedeelten (samenvatting, conclusies en aanbevelingen). Zij uiten hun tevredenheid over de mate van detail; de techniciteit van het woordgebruik; de rapportlengte; de rapporttoon; het aantal, de bruikbaarheid en het abstractieniveau van de aanbevelingen; en het aantal rapporten op jaarbasis. Ook tevreden, zij het in iets mindere mate, zijn zij over de bruikbaarheid van de rapporten in hun parlementaire werkzaamheden.

(Verzoekrapporten)

De Vlaams parlementsleden zijn doorgaans tevreden met de kwaliteit en tijdigheid van verzoekrapporten.

(Nazorg)

De Vlaams parlementsleden evalueren de presentaties die het Rekenhof in de commissies verzorgt als goed tot zeer goed. Zij schuwen een beperkte feedbackvraag niet, inzonderheid als die de eigen commissiematerialies betreft. Hoewel het Vlaams Parlement de Rekenhofwerking met opvolgingsaudits apprecieert, verwacht het vooral voortgangsrapportage door de ministers.

2.7 Verbeterpunten

(Onderwerpkeuze)

- Het Rekenhof kan de transparantie van zijn onderwerpselectie verhogen door het Vlaams Parlement toelichtingen te verstrekken bij zijn selectieprocedure en door jaarlijks zijn controleplanning in kaart te brengen, bv. op zijn website.
- Het Rekenhof kan zijn onderzoeken vroeger bij het Vlaams Parlement aankondigen, bv. tegelijk met de aankondiging van het onderzoek bij de ministers en geauditeerden.

(Inhoud, vorm, frequentie en bruikbaarheid)

- Het Rekenhof dient erover te waken dat het de juiste doelgroep van de aanbevelingen duidelijk aangeeft en de aanbevelingen op een duidelijke wijze prioriteert.

(Presentaties, feedback en opvolging)

- Commissies kunnen naar het voorbeeld van de Commissie Openbare Werken opvolgingsbesprekingen organiseren, met een stand van zaken door de betrokken minister en een commentaar van het Rekenhof.
- Het Rekenhof kan op grond van de goodwill tot het geven van beperkte feedback die de Vlaams parlementsleden hebben geuit, in overleg met het Vlaams Parlement nagaan hoe het een dergelijke feedback kan initiëren en organiseren.

3 Rekeningenboek

3.1 Mate van vertrouwdheid met rekeningenboek

Van de 37 respondenten verklaarden er twaalf vertrouwd te zijn met het rekeningenboek (32,4%). Bovendien antwoordden zeventien respondenten in beperkte mate vertrouwd te zijn met het rekeningenboek (45,9%). Aangezien maar acht respondenten meedeelden zitting te hebben in de commissie voor Financiën en Begroting, de eerste doelgroep voor het rekeningenboek, kan worden geconcludeerd dat dit product ook vrij ruim buiten zijn doelgroep is gekend (bij 78,3% van de respondenten). Acht parlementsleden gaven te kennen het rekeningenboek helemaal niet te kennen (21,6%).

Zeventien respondenten op 37 gaven aan het rekeningenboek over 2004-2005 te hebben doorgenomen (45,9%). Dertien op 37 zouden het rekeningenboek over 2002-2005 doorgenomen hebben (35,1%).

Vijf respondenten op 37 gaven aan een presentatie te hebben bijgewoond (13,5%). Zij behoren tot de acht respondenten die aangaven lid te zijn van de Commissie voor Financiën en Begroting.

3.2 Inhoud van het rekeningenboek

De huidige rekeningenboeken omvatten een aantal vaste rubrieken: de kerncijfers van de begrotingsuitvoering (begrotingsresultaat, schuldtoestand, vorderingensaldo), overzichten van de centrale ontvangsten en uitgaven, overzichten van de ontvangsten en uitgaven van agentschappen, en een bijlage met de samengevatte rekeningen (uitvoeringsrekeningen, balans en resultatenrekening) van agentschappen met de opmerkingen van het Rekenhof daarover. De enquête polste naar de interesse van de parlementsleden voor elk van deze rubrieken. De antwoorden toonden dat de parlementaire interesse voor elk van deze rubrieken ongeveer even hoog was. De onderstaande tabel geeft aan hoeveel parlementsleden de bestaande rubrieken zeer, matig of niet belangrijk vinden.

Rubriek	Commissie F&B			andere commissies		
	zeer	matig	niet	zeer	matig	niet
Kerncijfers	4	3	0	9	7	2
Overzichten centrale ontvangsten/uitgaven	4	3	0	7	9	2
Ontvangsten/uitgaven agentschappen	3	4	0	9	7	2
Rekeningen agentschappen	4	3	0	8	8	2
Totaal	15	13	0	33	31	8

Van de 25 niet-blanco antwoorden vonden er maar twee geen van de rubrieken belangrijk. De anderen waardeerden de diverse rubrieken allemaal ongeveer gelijkwaardig van matig tot zeer interessant. Van de leden van de Commissie Financiën en Begroting, die eerste doelgroep van het rekeningenboek zijn, gaven zeven op de acht respondenten hun evaluatie (87,5%). Van de andere 29 respondenten, gaven er nog eens achttien hun mening over de rubrieken (62,1%).

Daarbuiten suggereerde de vragenlijst een aantal mogelijkheden om nieuwe informatie in het rekeningenboek in te brengen: informatie over de samenstelling van het ESR-vorderingensaldo, geconsolideerde cijfers met commentaar erbij, een duidelijk onderscheid tussen de verantwoording over constant en nieuw beleid, en een toetsing aan de beleidsintenties (beleidsbrieven). Van deze suggesties mat de vragenlijst telkens de wenselijkheid. De onderstaande tabel overziet de hits die de 27 respondenten die deze vragen beantwoordden, per mogelijkheid aankruisten.

Rubriek	commissie F&B			andere commissies*		
	zeer	matig	niet	zeer	matig	niet
Vorderingensaldo	4	4	0	4	11	3
Geconsolideerde cijfers	4	4	0	4	11	2
Constant vs nieuw beleid	8	0	0	12	4	2
Beleidsintentietoetsing	8	0	0	13	4	1

* Enkele respondenten op deze vraag gaven niet voor alle rubrieken een mening weer, zodat de som per rubriek nooit 27 bedraagt.

Deze toetsing gaf enkele duidelijke voorkeuren van de parlementsleden aan. Zo bleken respectievelijk liefst 21 (77,8%) en 20 (74,1%) van de 27 respondenten die deze vraag beantwoordden, een toetsing aan beleidsintenties en het maken van een onderscheid tussen constant en nieuw beleid zeer interessant te vinden. In iets mindere mate waren de voorstellen inzake het vorderingensaldo en geconsolideerde cijfers gewenst: acht respondenten vonden beide onderwerpen zeer interessant (29,6%); drie respondenten waren absoluut niet geïnteresseerd in het vorderingensaldo, twee niet in de consolidatie. Een grote middengroep respondenten was matig geïnteresseerd in deze onderwerpen (telkens 15 respondenten of 55,6%). Op de vraag of het Vlaams parlements lid nog andere informatie in het rekeningenboek zou willen, reageerden twee respondenten: één respondent vroeg nog eens expliciet meer informatie van de Vlaamse Regering over de geconsolideerde begrotingsuitvoering, eventueel in samenwerking met de HRF²); een andere vroeg om een internationale cijfervergelijking.

² Deze respondent gaf ook aan van het Rekenhof dergelijke informatie te willen ontvangen.

Het rekeningenboek is doorgaans een vrij lijvig document met veel cijfergegevens in diverse bijlagen. 22 op de 27 respondenten die op de vragen over het rekeningenboek hebben geantwoord, vinden de omvang van het rekeningenboek goed (81,5%). Een vijftal respondenten vindt het boek te omvangrijk (18,5%). Niemand vindt de omvang te beperkt.

20 van de 27 respondenten vindt ook de rapportering over de algemene rekeningen in het boek goed wat de techniciteit ervan betreft (74,1%). Vijf respondenten (18,5%) vindt deze rapportering te technisch. Niemand gaf te kennen meer techniciteit te wensen. Twee respondenten die nochtans op andere vragen over het rekeningenboek antwoordden, lieten deze vraag blanco.

Zestien van de 27 respondenten vinden dat het rekeningenboek voldoende algemene conclusies bevat (59,3%). Acht vonden dat niet (29,6%). De antwoorden toonden ongeveer eenzelfde houding tegenover het aantal aanbevelingen in het rekeningenboek (59,3% tegenover 22,2%).

3.3 Vorm

Zoals al gesteld, bevat het rekeningenboek uitgebreide bijlagen met vooral cijfermateriaal. De vragenlijst polste naar de wenselijkheid van deze bijlagen in hun huidige, gedrukte vorm en naar eventuele draagkracht voor alternatieven zoals terbeschikkingstelling op de website of op cd-rom. Elf respondenten van de 27 die de vragen over het rekeningenboek hebben beantwoord, wilden de bijlagen in hun huidige, gedrukte vorm behouden (40,7%). Voor iets meer respondenten (14) volstaat het de gegevens op de website te publiceren (51,9%). Twee onder hen wensen ook een cd-rom te kunnen opvragen. Slechts drie parlementsleden verkiezen een cd-rom (11,1%), onder wie er twee deze gegevens ook op de website willen kunnen raadplegen. Op de vraag naar eventuele alternatieven, kwam één reactie: een parlementslid, dat aangaf dat publicatie op de website voldeed, stelde voor de gegevens eventueel alleen te drukken op aanvraag.

3.4 Presentatie en behandeling

20 respondenten beantwoordden de vraag naar de kwaliteit van de bijgewoonde presentatie van het rekeningenboek in de (sub)commissie, wat vreemd lijkt aangezien maar één respondent effectief aangaf lid te zijn van deze subcommissie en aangezien maar acht respondenten aangaven lid te zijn van de Commissie voor Financiën en Begroting. Twaalf onder hen vindt de presentaties goed (60,0%); zeven zeer goed (35,0%). Maar één respondent vond deze presentatie matig (5,0%). Mogelijke verbeteringen werden niet signaleerd.

Over de vraag of het rekeningenboek alleen in de Commissie voor Financiën en Begroting moet worden behandeld of ook in de inhoudelijke vakcommissies, zijn de parlementaire meningen verdeeld. Maar 26 parlementsleden beantwoordden deze vraag. Van hen was een kleine meerderheid van veertien respondenten (53,8%) voor behandeling enkel en alleen in de commissie Financiën en Begroting. Een kleine minderheid van twaalf respondenten (46,2%) kruise behandeling in de vakcommissies aan. Eén respondent gaf alleen behandeling in Financiën en Begroting op, maar vermeldde uitdrukkelijk dat behandeling in de vakcommissies ook *mocht*. Daarmee rekening houdend, zijn de meningen precies verdeeld (13/13).

3.5 Conclusies

Het rekeningenboek blijkt een ruime bekendheid in het Vlaams Parlement te genieten, ook buiten zijn eerste doelgroep (de commissie Financiën en Begroting). De huidige inhoud en structuur worden tamelijk gewaardeerd (goed tot zeer goed), maar er is ook vraag naar een duidelijk onderscheid tussen de verantwoording over constant en nieuw beleid en, vooral, naar een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties. Met de omvang en techniciteit hebben de Vlaams parlementsleden volgens de enquête geen probleem. Een groep respondenten staat duidelijk open voor nieuwe gegevensdragers voor de cijfergegevens in de huidige rekeningenboekbijlagen (centrale kredietaanwending en samengevatte rekeningen van agentschappen), vooral de website van het Rekenhof; een andere groep houdt het toch liever bij gedrukte bijlagen. Ten slotte zijn de meningen over het geschiktste behandelingsplatform voor het rekeningenboek gelijk verdeeld (alleen Financiën en Begroting of ook inhoudelijke vakcommissies).

3.6 Verbeterpunten

- Het Rekenhof kan nagaan in hoeverre het zijn rekeningenboek toegankelijker en communicatiever kan maken. Eventueel kan het de detailgegevens over de rekeningen van de agentschappen op zijn website publiceren.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen overleggen in welke mate zij het rekeningenboek ook meer in de vakcommissies ter bespreking kunnen introduceren.
- Het Rekenhof dient te onderzoeken in hoeverre het tegemoet kan komen aan de verzuchting om een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties in zijn rekeningenboek op te nemen, er evenwel van uitgaand dat een dergelijke toetsing in eerste instantie een taak van de Vlaamse Regering is.

4 Rapportering over andere rekeningen

4.1 Rapporten over investeringsmaatschappijen

Overeenkomstig artikel 13 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse investeringsmaatschappijen is het Rekenhof belast met de rekeningencontrole van de investeringsmaatschappijen en hun gespecialiseerde dochterondernemingen. De modaliteiten voor het rekeningenonderzoek zijn vastgelegd in een protocol van 21 december 1994, gesloten tussen het Vlaams Gewest en het Rekenhof.

Slechts zeven van de 37 respondenten gaven aan met deze rapporten vertrouwd te zijn (18,9%). Veertien anderen stelden maar in beperkte mate deze rapporten te kennen (37,8%). Vijftien respondenten gaven aan deze rapporten helemaal niet te kennen (40,5%). Eén respondent liet deze vraag blanco.

36 respondenten gaven het onderstaande beeld van hun mate van vertrouwdheid met de verschillende rapporten over investeringsmaatschappijen.

rapport	doorgenomen	presentatie bijgewoond	niet doorgenomen
<i>(2006-2007)</i>			
VPM 1998-2003 (37-D)	8	5	28
LRM 2001-2003 (37-G)	8	5	28
<i>(2005-2006)</i>			
Gimvindus 2002-2003 (40-A)	6	3	30
<i>(2004-2005)</i>			
Staal Vlaanderen (40)	0	0	36
Textiel Vlaanderen (40-B)	1	0	35

Het Rekenhof publiceert deze rapporten momenteel als afzonderlijke rapporten, zij het niet in de stijl van de thematische rapporten. Het beraadt zich momenteel over de beste publicatievorm en wilde daarbij langs de vragenlijst de voorkeur van het Vlaams Parlement voor een aantal alternatieven kennen. 20 respondenten lieten deze vraag onbeantwoord (54,1%). De onderstaande tabel toont hoeveel respondenten voorstander van een van de voorgestelde formules zijn.

alternatief	voorstanders
Een verslag met minimum een analytische controle is wenselijk, ook als er geen inhoudelijke opmerkingen zijn (huidige werkwijze)	9
Een verslag is alleen wenselijk als er inhoudelijke opmerkingen zijn, zo niet volstaat een standaardbrief	6
Een standaardbrief volstaat, eventueel met een overzicht van de inhoudelijke opmerkingen	1
Een opname van de controleverklaring en van de kerncijfers in het rekeningenboek volstaat, eventueel met een overzicht van de inhoudelijke opmerkingen (een mogelijkheid die het decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse Overheid biedt (na de invulling van de vragenlijst in werking getreden))	1

Geconcludeerd kan worden dat de respondenten die deze vraag beantwoordden, kozen voor de huidige werkwijze (een afzonderlijk verslag, eventueel zonder opmerkingen)(52,9%). 35,3% van de respondenten vindt een dergelijk verslag niet nodig als er geen opmerkingen zijn en neemt in dat geval genoegen met een standaardbrief. Slechts één respondent verkiest een opname in het rekeningenboek. Inmiddels is het decreet in werking getreden en is de vierde mogelijkheid de decretale regel geworden voor de EVA's van privaat recht (VPM, PMV en LRM).

Van de veertien niet-blanco antwoordende respondenten vonden er negen de presentaties over de investeringsmaatschappijen die het Rekenhof in de commissies gaf goed (64,3%) en quoteerden er vijf de presentaties als zeer goed (35,7%). Verbeteringen gaven zij niet aan.

4.2 Rapportering over de universiteitsrekeningen

Het Rekenhof controleert ook rekeningen van universiteiten, maar rapporteert daarover momenteel niet aan het Vlaams Parlement. Het vroeg in de vragenlijst wel naar de eventuele wenselijkheid van een dergelijke rapportering, meer bepaald in het rekeningenboek. Van de 25 parlementsleden die deze vraag beantwoordden waren er 16 voor opname van universiteitsrekeningen in het rekeningenboek (64,0%).

4.3 Conclusies

De rapporten over de investeringsmaatschappijrekeningen zijn minder bekend bij het Vlaams parlementslicd. De parlementsleden verkiezen de huidige werkwijze, namelijk een verslag met minimum een analytische controle, ook als er geen inhoudelijke opmerkingen zijn, boven een aantal door het Rekenhof naar voren geschoven, minder arbeidsintensieve, alternatieven, waarvan een inmiddels de decretale regeling is geworden (opname van overzichten in het rekeningenboek). De Vlaams parlementsleden zijn wel voor de opname van de universiteitsrekeningen in het rekeningenboek.

4.4 Verbeterpunt

- Het Rekenhof kan de rekeningen van de Vlaamse universiteiten in zijn rekeningenboek weergeven.

5 Begrotingsverslagen

5.1 Vertrouwdheid met begrotingsverslagen

31 van de 37 respondenten (83,8%) zijn in meer (35,1%) of mindere (48,6) mate vertrouwd met de begrotingsverslagen van het Rekenhof. Zes respondenten kennen deze verslagen helemaal niet (16,2%). Vooral de respondenten die opgaven lid te zijn van de Commissie voor Financiën en Begroting stelden vertrouwd te zijn met de begrotingsverslagen, die ook in eerste instantie aan deze commissie zijn gericht (6 op de 8 stelden ermee vertrouwd te zijn, de twee anderen antwoordden er maar in beperkte mate vertrouwd mee te zijn).

Zes respondenten antwoordden dat zij de begrotingsverslagen volledig doornemen (16,2%); 23 respondenten doen dat gedeeltelijk (62,2%). Vijf respondenten kijken deze verslagen niet in (13,5%). Drie respondenten gaven op deze vraag een blanco antwoord (8,1%). Zoals verwacht, stelden vooral de respondenten die opgaven lid te zijn van de Commissie voor Financiën en Begroting, de verslagen volledig door te nemen (3 op de 8). De andere lezers richten zich wellicht op het domein van de inhoudelijke commissie waarvan zij lid zijn.

Zeven respondenten gaven aan regelmatig presentaties van het Rekenhof over de begrotingsverslagen bij te wonen, onder wie 6 leden van de Commissie voor Financiën en Begroting. De andere twee leden van deze commissie wonen de presentaties op onregelmatige basis bij. 22 respondenten gaven aan nooit dergelijke presentaties te hebben bijgewoond (59,5%). Zij zijn allen geen lid van de Commissie voor Financiën en Begroting.

5.2 Inhoud van de begrotingsverslagen

Het Rekenhof vroeg de parlementsleden in eerste instantie waar het, gelet op het beperkte tijdsbestek en de schaarse informatie, prioritair aandacht aan dient te schenken in zijn begrotingsverslagen. Het suggereerde de mogelijkheden in de onderstaande tabel. Zoals deze tabel aangeeft, kruisten de Vlaamse volksvertegenwoordigers verschillende prioriteiten aan. Eén lid van de commissie Financiën en Begroting gaf een bijkomende prioriteit op, namelijk de impliciete schuld.

Onderwerpen	pro's F/B	pro's andere	totaal
• Macro-economische aspecten van de begroting, zoals de begrotingsnormering en ESR	6	6	12
• De wijze waarop de Vlaamse Regering haar beleidsdoelstellingen in de begroting vertaalt	5	16	21
• De begrotingstechnische aspecten	2	3	5
• Alternatieve financieringsvormen (bv. pps)	6	10	16
• De kwaliteit van verantwoording en toelichting bij de begrotingscijfers	6	4	10
• Impliciete schuld	1	0	1

Het bijkomende item *impliciete schuld* buiten beschouwing gelaten, gaven de respondenten de laagste prioriteit aan begrotingstechnische aspecten. Voor de leden van de Commissie Financiën en Begroting zijn de overige items ongeveer evenwaardig. Voor de andere respondenten staat de vertaling van de beleidsprioriteiten in de begroting ruim bovenaan, gevolgd door de alternatieve financiering.

Op de vraag naar de gewenste reikwijdte van de begrotingsverslagen in de tijd, antwoordden 23 op de 27 respondenten die deze vraag beantwoordden (85,2%), dat het Rekenhof ook verslag dient uit te brengen over de meerjarenbegroting (zoals aangegeven in de vraagstelling, veronderstelt dit dat de Vlaamse Regering de meerjarenbegroting gelijktijdig met de andere begrotingsdocumenten aan het Rekenhof overlegt). Slechts vier respondenten, onder wie weliswaar twee leden van de Commissie voor Financiën en Begroting, achten het voldoende uitsluitend te rapporteren over de jaarlijkse begroting en niet over de meerjarenbegroting. De grote meerderheid van de respondenten wil dus dat het Rekenhof ook over de meerjarenbegroting rapporteert. Gelet op de hierboven tussen haken vermelde voorwaarde, is het antwoord op de vraag of de regering de meerjarenbegroting tegelijk met de andere begrotingsdocumenten moet voorleggen, van belang (zie verder).

5.3 Behandeling en presentaties

Het Rekenhof peilde in zijn vraag over het gewenste behandelingsforum naar de mate van interesse voor de begrotingsverslagen in de andere commissies dan die voor Financiën en Begroting, die de eerste doelgroep is van deze verslagen. Van de 20 respondenten uit andere commissies die op deze vraag antwoordden, bleken er vijftien ook voor een behandeling van de begrotingsverslagen in hun commissie te zijn (75,0%). Een minderheid was van oordeel dat de begrotingsverslagen alleen in de Commissie voor Financiën en Begroting moeten worden behandeld. De antwoorden van de leden van deze commissie gaven een andere mening weer: volgens vijf commissieleden volstaat behandeling in hun

commissie en is een verdere behandeling in andere vakcommissies onnodig (62,5%). Twee commissieleden zagen ook behandeling in de vakcommissies zitten; één commissielid liet deze vraag onbeantwoord. Geconcludeerd kan worden dat vanwege de vakcommissies een duidelijke vraag bestaat naar de behandeling van de begrotingsverslagen in deze vakcommissies, die echter niet terug te vinden is bij de Commissie voor Financiën en Begroting

De leden van de Commissie voor Financiën en Begroting evalueren de presentaties die het Rekenhof over zijn begrotingsverslagen geeft in hun commissie bijna allemaal zeer goed (6 respondenten op 8). Ook van de andere respondenten gaven er acht een evaluatie (in 1 geval een zeer goed en in 7 gevallen een goed).

Op de bijkomende vraag naar mogelijke verbeterpunten antwoordde één lid van de commissie voor Financiën en Begroting dat een duidelijke slide-show aangewezen is. Vermoedelijk gaat het om een aanmoediging om door te gaan met de huidige powerpointpresentaties. Immers, het Rekenhof verzorgt telkens powerpointpresentaties en de respondent quoteerde de presentaties als zeer goed.

Op de vraag naar eventuele suggesties voor de begrotingsverslagen van het Rekenhof antwoordde één lid van de commissie voor Financiën en Begroting dat het Rekenhof meer tijd zou moeten krijgen om dit werk op een grondige manier te doen, aangezien tijdsdruk niet in het voordeel van kwaliteit werkt. Deze suggestie was ook opgenomen in de compilatienota verbeterpunten die het Rekenhof in 2007 aan het Vlaams Parlement bezorgde. Zij is ook opgenomen in het advies voor begrotingsrapportering dat het Rekenhof op 2 december 2008 aan het parlement heeft voorgelegd.

5.4 Toelichtingen en meerjarenbegroting door de Vlaamse Regering

Het Rekenhof heeft van de enquête ook gebruik gemaakt om gegevens in te zamelen die dienstig konden zijn bij het stellen van zijn advies over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering. De Voorzitter van het Vlaams Parlement heeft het Rekenhof op 21 januari 2008 de opdracht gegeven voorstellen te formuleren om de begrotingsrapportering (inclusief beleidsbrieven en meerjarenbegroting) door de Vlaamse Regering op korte termijn te verbeteren. Zij steunde daarbij op de resolutie van 20 december 2007 betreffende de rol van het Rekenhof als begrotingsadviseur en de begrotingsrapportering.

Op de vraag of de parlementsleden vonden dat de algemene toelichting ook de cijfermatige overgang van begrotingskredieten en begrotingssaldo naar ESR-gecorrigeerde beleids- en betaalkredieten en het ESR-vorderingensaldo moet mededelen (eventueel in een bijlage bij de algemene toelichting), antwoordden de respondenten met

een duidelijk ja (19 ja's tegenover 3 neens). Vijftien respondenten beantwoordden deze vraag niet.

Vervolgens polste het Rekenhof naar de wenselijkheid van de voorlegging door de Vlaamse Regering van een afzonderlijk document met een meerjarenbegroting bij de begrotingscontrole. Slechts één respondent acht een dergelijk document niet nodig. Alle andere respondenten waren voor de voorlegging van meerjarenbegrotingen. De meningen waren echter verdeeld over het tijdstip van indiening van een meerjarenbegroting.

	Commissie F&B	andere(*)	totaal
MJB niet nodig	-	1	1
MJB bij begrotingscontrole (BC)	2	10	12
MJB bij nieuwe begroting (NB)	3	2	5
MJB zowel bij BC als bij NB	3	9	12

(*) Een Vlaamse volksvertegenwoordiger stipte tegelijk de 2° en 3° mogelijkheid aan, wat neerkomt op de 4e mogelijkheid en in de tabel ook zo is weergegeven.

De meerderheid van de respondenten uit de commissie voor Financiën en Begroting (6 op 8) vinden het aangewezen een meerjarenbegroting voor te leggen bij de nieuwe begroting (ofwel uitsluitend bij de nieuwe begroting ofwel samen met een meerjarenbegroting bij de begrotingscontrole). De andere Vlaamse volksvertegenwoordigers antwoordden meer verdeeld op de vraag naar het geschikte voorleggingstijdstip. Ook bij hen scoorde de dubbele optie goed (bij initiële begroting én bij begrotingscontrole), zij het net één hit minder dan de keuze voor de begrotingscontrole (respectievelijk 9 en 10 hits). Wellicht was de bestaande situatie, waarbij de regering alleen bij de begrotingscontrole een meerjarenbegroting voorlegt, een beïnvloedende factor. In zijn advies begrotingsrapportering heeft het Rekenhof ervoor gepleit om ook, en zelfs in de eerste plaats, bij het voorleggen van de nieuwe begroting een meerjarenbegroting in te dienen. Dat ligt vooral in de lijn van de antwoorden van de commissie voor Financiën en Begroting. Het Rekenhof liet echter de optie open de huidige werkwijze te behouden, mits de krachtlijnen van de meerjarenbegroting in de vorm van een geactualiseerde meerjarenraming in de algemene toelichting bij de nieuwe begroting worden opgenomen.

De respondenten gaven wel vrij eensgezind aan dat de voorlegging van de meerjarenbegroting moet plaatsvinden tegelijk met de andere toelichtingen bij de begroting, en dus vóór de bespreking in de Commissie Financiën en Begroting (24 antwoorden op de 28 die deze vraag beantwoordden of 85,7%).

Een volgende vraag betrof de termijn waarop de meerjarenbegroting volgens het Vlaamse parlementslid betrekking moet hebben. De voorkeur van de respondenten ging daarbij duidelijk uit naar een voortschrijdende termijn van vijf jaar (23 op 28 antwoorden of 82,1%, waaronder alle antwoorden van leden van de Commissie F/B). Dit stemt

overeen met de geest van het comptabiliteitsdecreet. Vijf respondenten van de 28 die deze vraag beantwoordden (17,9%), verkozen een periode die de lopende én volgende legislatuur bestrijkt. Niemand verkoos een andere optie. De vragenlijst gaf de optie *alleen de lopende legislatuur*, die zou overeenstemmen met de huidige praktijk, niet als suggestie weer.

De vragenlijst vroeg vervolgens of de meerjarenbegroting de budgettaire gevolgen moet vermelden van beslissingen met een budgettaire impact die de meerjarenbegroting overschrijdt. Zes van de acht respondenten uit de Commissie voor Financiën en Begroting vinden dat de meerjarenbegroting een dergelijke impact altijd volledig moet weergeven. Dat antwoord wijkt af van de optie die het Rekenhof al eerder aan het Vlaams Parlement heeft voorgesteld³). De andere respondenten tonen een verdeelde mening: acht respondenten vinden dat de meerjarenbegroting alleen de budgettaire implicaties moet vermelden die zich in de meerjarenbegrotingstermijn zullen voordoen; zes respondenten verkiezen opnemen voor zover ze zich in de meerjarentermijn voordoen, op voorwaarde dat een bijlage bij de meerjarenbegroting de latere budgettaire impact samenvat en toelicht; zeven respondenten zijn ook voor een volledige opname.

Op de vraag of de toelichtingen bij de basisallocaties van de programma's alle basisallocaties moeten betreffen of alleen nieuwe en niet meer gebruikte basisallocaties en basisallocaties met een sterk gewijzigde inhoud of bedrag sinds de vorige begroting, koos de meerderheid van de respondenten voor de eerste optie (22 op de 29 respondenten of 75,9%). Deze wens is niet in tegenspraak met het advies begrotingsrapportering van het Rekenhof. Dat advies vraagt echter de hoeveelheid toelichting in verhouding te stellen tot het belang van het behandelde item of de mate waarin het is veranderd sinds de vorige begroting. Deze optie vindt steun bij een bijkomende suggestie van een respondent, namelijk: *De toelichtingen moeten duidelijker maar minder uitgebreid zijn*.

Een tweede respondent, lid van de Commissie Financiën en Begroting, formuleerde een aantal bijkomende bedenkingen, die overeenstemmen met wat ook in de vergadering van de subcommissie Financiën en Begroting van 21 juni 2007 werd gesteld:

- De algemene toelichting bij de uitgavenontwikkeling bevat geen verklaring over wat constant beleid, nieuw beleid en heroverwegingen zijn (in een aantal gevallen geven persmededelingen daar een beter beeld van).

³ Advies over de informatievoorziening door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over publiek-private samenwerking en andere vormen van alternatieve financiering, stuk 40-A (2006-2007) – Nr.1, pag. 14). Het advies begrotingrapportering volgt dit eerdere advies.

- De algemene toelichting bevat een overzicht van de geconsolideerde beleids- en betalingskredieten voor dertien beleidsdomeinen; de toelichtingen per programma bij de uitgavenbegroting zijn nog steeds op de klassieke leest geschoeid en geven niet het minste zicht op hoe de geconsolideerde totalen zijn samengesteld. De toelichting bij de uitgavenbegroting per beleidsdomein zou moeten omvatten: geconsolideerd beeld met detail van de samenstelling; vervolgens de begrotingen van het departement, de IVA's en de EVA's, enz.
- In de algemene toelichting ontbreekt een tabel met ontvangsten (eigen ontvangsten, dotaties), uitgaven en reservevorming/reserve-intering per DAB en VOI.
- In de algemene toelichting ontbreekt een tabel met de (geconsolideerde) uitgaven en ontvangsten volgens de economische hergroepering.
- In de algemene toelichting ontbreekt een gedetailleerde en gekwantificeerde overgang van begrotingscijfers naar ESR-vorderingensaldo.

Een aantal aanbevelingen in het advies bieden een antwoord op deze bedenkingen. Het Rekenhof vraagt in het advies om rekenbladen die al deze informatie moeten omvatten.

5.5 Conclusie

De begrotingsverslagen van het Rekenhof zijn vooral goed bekend bij de primaire doelgroep ervan, de leden van de Commissie voor Financiën en Begroting. De Vlaams parlementsleden vroegen het Rekenhof in zijn begrotingsrapportering in de eerste plaats oog te hebben voor de wijze waarop de Vlaamse Regering haar beleidsdoelstellingen in de begroting vertaalt. Zij willen ook uitspraken over alternatieve financieringsvormen en - in iets mindere mate - macro-economische begrotingsaspecten en de kwaliteit van de toelichting bij de begrotingscijfers. De zuiver begrotingstechnische aspecten staan duidelijk het laagst op de verlanglijst. Het Vlaams parlementslicd wil bovendien dat het Rekenhof rapporteert over de meerjarenbegroting, op voorwaarde dat zij tijdig is ingediend. In de vakcommissies bestaat een duidelijke vraag naar medebehandeling van de begrotingsverslagen. Ten slotte rees de suggestie het Rekenhof voor zijn begrotingsonderzoek meer tijd te bieden in functie van kwalitatiever werk. Deze suggestie strookt met het advies begrotingsrapportering dat aan het Vlaams Parlement is bezorgd.

Ook uit het luik over de regeringsrapportering blijken enkele duidelijke wensen van het Vlaams Parlement:

- De algemene toelichting moet de omrekening naar ESR-kredieten en het ESR-vorderingensaldo weergeven.
- Een tijdige voorlegging, vóór de begrotingsbesprekingen in de Commissie Financiën en Begroting, van een meerjarenbegroting

over een voortschrijdende termijn van vijf jaar, is wenselijk, bij voorkeur bij de begrotingscontrole of zowel bij de begrotingscontrole als bij de voorlegging van de initiële begroting. Deze meerjarenbegroting moet de budgettaire gevolgen van beslissingen met een impact die de meerjarentermijn overschrijdt, opnemen in zoverre zij zich in de meerjarentermijn zullen voordoen.

- De toelichtingen bij de basisallocaties moeten alle basisallocaties omvatten, ongeacht of zij wijzigden sinds vorige begrotingen.

Deze wensen zijn in overeenstemming met de conclusies en aanbevelingen die het Rekenhof formuleert in zijn advies.

5.6 Verbeterpunten

- Het Rekenhof kan onderzoeken in hoeverre het kan ingaan op de vraag naar een toetsing van de begroting aan de beleidsintenties op grond van de rapportering door de Vlaamse Regering.
- Het Rekenhof kan in zijn begrotingsverslagen meer aandacht hebben voor de rapportering over alternatieve financieringsvormen.
- Het Rekenhof kan zijn begrotingstechnische opmerkingen minimaal rapporteren aan het Vlaams Parlement.
- Het Rekenhof kan over de meerjarenbegroting rapporteren, op voorwaarde dat de Vlaamse Regering die tijdig - dus tegelijk met de andere begrotingsdocumenten - voorlegt.
- Het Vlaams Parlement kan onderzoeken hoe het aan het Rekenhof meer tijd kan bieden om de begrotingen en begrotingsaanpassingen te onderzoeken.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen onderzoeken hoe zij de inhoudelijke vakcommissies meer kunnen betrekken bij de begrotingsbesprekingen.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen samen stappen ondernemen om de Vlaamse Regering ertoe te bewegen haar begrotingsrapportering op een transparanter en efficiënter wijze op te stellen en voor te leggen.

6 Activiteitenverslag

6.1 Vertrouwdheid met het activiteitenverslag

De mate van vertrouwdheid van de respondenten met het product activiteitenverslag ligt lager dan bij de andere producten (afzonderlijke rapporten, rekeningenboek en begrotingsverslagen). Slechts negen respondenten gaven aan vertrouwd te zijn met het product (24,3%) en 20 respondenten stelden in beperkte mate de activiteitenverslagen te kennen (54,1%); zeven respondenten stelden het activiteitenverslag helemaal niet te kennen (18,9%). Eén respondent liet deze vraag blanco. Twee respondenten gaven aan het activiteitenverslag volledig door te nemen (5,4%), 24 nemen het gedeeltelijk door (64,9%), zeven nemen het helemaal niet door (18,9%). Vijf respondenten woonden een presentatie van het activiteitenverslag in de Subcommissie voor Financiën en Begroting bij (13,5%).

6.2 Nut

Van de respectievelijk 29 en 26 respondenten die verklaarden in meer of mindere mate het activiteitenverslag te kennen en te lezen, antwoordden doorgaans 28 respondenten op de vragen naar de belangrijkheid van de informatie in dat verslag. De onderstaande tabel overziet hun inschatting:

Rubriek	zeer belangrijk	matig belangrijk	niet belangrijk	totaal
overzicht van controleactiviteiten	13	13	2	28
overzicht van de rapportering	8	18	2	28
informatie over de werking, organisatie en methodiek	10	17	2	29

De respondenten tonen in hun antwoorden geen uitgesproken voorkeur voor een bepaalde rubriek, tenzij misschien voor het overzicht van de controleactiviteiten. De meeste rubrieken blijken de respondenten vooral matig te interesseren (48 *matig*-hits tegenover 31 *zeer-belangrijk*-hits). Bijkomende inhoudelijke suggesties voor het activiteitenverslag deed geen van de respondenten.

6.3 Presentaties

Hoewel slechts vijf respondenten aangaven al een presentatie over het activiteitenverslag te hebben bijgewoond, beoordeelden dertien respondenten deze presentaties op hun kwaliteit. Zij evalueerden ze alle goed (9) tot zeer goed (4). Eén respondent merkte op dat de presentaties duidelijk en overzichtelijk zijn, maar dat zij ingekort kunnen worden.

6.4 Conclusies

Het Vlaams parlementslicd is minder vertrouwd met het product activiteitenverslag en acht de diverse rubrieken daarin vooral van *matig* belang.

6.5 Verbeterpunt

- Rekenhof en Vlaams Parlement kunnen het activiteitenverslag eventueel meer tot instrument van communicatie maken.

7 Website

7.1 Vertrouwdheid

Slechts twee respondenten op de 37 (5,4%) gaven aan vertrouwd te zijn met de website van het Rekenhof. 21 respondenten stelden er in beperkte mate mee vertrouwd te zijn (56,8%). Elf respondenten verklaarden er helemaal niet mee vertrouwd te zijn (29,7 %). Drie respondenten lieten deze vraag onbeantwoord.

7.2 Inhoud

25 Vlaamse parlementsleden antwoordden op de vraag welke informatie zij raadplegen op de website van het Rekenhof. De meesten onder hen (15) kruisten aan de publicaties op de website te raadplegen. Een tweede en derde meer gekozen hit betroffen algemene informatie (7) en persberichten (6). In de rubriek *andere* vulden drie respondenten in, informatie over de mandatenlijsten en vermogensaangifte te raadplegen. Vier respondenten gaven aan niets te raadplegen op de website van het Rekenhof.

Niemand beantwoordde de vraag naar wat de Vlaams parlementsleden nog op de website zouden willen vinden.

7.3 Conclusies

Het Vlaams Parlementslicd is weinig vertrouwd met de website van het Rekenhof. Wellicht speelt deze website momenteel niet echt in op deze doelgroep. Zo gaat een groot deel van de informatieverstrekking dubbel met die van de parlementaire website. Het Rekenhof heeft deze website op heden ook niet echt gehanteerd als instrument voor communicatie met het Vlaams Parlement. Het bedoelt zijn website immers in eerste instantie voor een ruimere doelgroep (binnen- en buitenlandse geïnteresseerden).

7.4 Verbeterpunt

- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen onderzoeken in hoeverre zij hun websites of een deel ervan eventueel kunnen inschakelen als instrument voor onderlinge communicatie.

8 Algemene slotsuggesties

8.1 Enquêteresultaten

Vier Vlaams parlementsleden reageerden op de laatste vraag, die een oproep deed naar opmerkingen, bedenkingen of suggesties over en voor de rapportering en de informatieverstrekking door het Rekenhof:

- Een lid van de commissie Financiën en Begroting waardeerde het Rekenhof als een belangrijke instelling die op een gedegen onderbouwde wijze voortreffelijk werk aflevert.
- Een ander lid van dezelfde commissie waardeerde eveneens het werk van het Rekenhof en suggereerde dat het Rekenhof ook een rol zou kunnen spelen bij belangrijk, decreetgevend werk in het parlement, zij het officieel in de beslissingsprocedure, zij het op eigen initiatief. Dit lid vroeg ook een vlottere inzagemogelijkheid in documenten en een vlottere toegankelijkheid.
- Een lid van een niet nader gedefinieerde commissie vond het Rekenhof zeer belangrijk en wees erop dat dit werk soms te weinig wordt opgevolgd door het Vlaams Parlement. Het vroeg uitdrukkelijk om te blijven doorgaan en informeren.
- Een respondent merkte ten slotte op dat het Rekenhof voor hem nog vrij onbekend terrein is.

8.2 Conclusies

De vraag naar slotsuggesties leverde geen bijkomende verbeterpunten op. Noch de wetgever, noch de decreetgever heeft het Rekenhof specifiek gemachtigd op te treden in de decreetgevende procedures. Het inzagerecht is aan strikte procedures onderworpen. De vraag naar meer opvolging is al eerder in dit verslag aan bod gekomen.

9 Algemene conclusie

De vragenlijst over de producten van het Rekenhof kende een respons van ongeveer 30%. Het Vlaams parlementslicd is vooral vertrouwd met de afzonderlijke rapporten, het rekeningenboek en de begrotingsverslagen van het Rekenhof. Het is dat minder met de rapporten over de investeringsmaatschappijrekeningen, het activiteitenverslag en de website.

Bij de afzonderlijke rapporten kunnen de onderwerpkeuze, de inhoud en de presentaties op veel parlementaire bijval rekenen. Het Vlaams parlementslicd waardeert ook de huidige mate van detail, het woordgebruik, de rapportlengte, de rapporttoon, de aanbevelingen en het aantal rapporten op jaarbasis. Het mist echter inzicht in de selectieprocedure van het Rekenhof. Op dit vlak is een grotere transparantie en duidelijker communicatie geboden. Over de toelevering van een bijzondere categorie rapporten, met name de afzonderlijke rapporten op verzoek van het Vlaams Parlement, zijn de Vlaams parlementsleden tevreden, zowel over de kwaliteit als over de tijdigheid van de informatieverstrekking. Ook over de nazorg (bv. commissiepresentaties, opvolgingsaudits) oordeelt het Vlaams Parlement positief. Net als het Rekenhof, verwacht het Vlaams Parlement vooral van de Vlaamse ministers voortgangsrapportages aan de parlementaire commissies.

Het Vlaams parlementslicd apprecieert ook inhoud en structuur van het rekeningenboek. Het ging in op de suggesties van het Rekenhof voor inhoudelijke verrijking, vooral het maken van een duidelijk onderscheid tussen de verantwoording over constant en nieuw beleid en het invoeren van een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties. Een groep respondenten staat ook duidelijk open voor nieuwe gegevensdragers voor de cijfergegevens (bv. website). Ten slotte is er vraag naar een ruimere commissiebehandeling van het rekeningenboek.

Het Vlaams parlementslicd koos in de vragenlijst niet voor de alternatieven die het Rekenhof naar voren schoof voor de huidige rapportering over de investeringsmaatschappijrekeningen. Een van de alternatieven is inmiddels decretale regel geworden voor de EVA's van privaat recht. Het Vlaams parlementslicd toonde zich vragende partij voor de opname van de Vlaamse universiteitsrekeningen in het rekeningenboek.

Wat de begrotingsverslagen betreft, toonden de Vlaams parlementsleden zich voorstander van meer aandacht voor de vertaling van de beleidsdoelstellingen in de begroting en alternatieve financieringsvormen en van rapportering over de meerjarenbegroting, op voorwaarde dat die tijdig wordt ingediend. In de vakcommissies bestaat een vraag naar medebehandeling van de begrotingsverslagen. De antwoorden in de vragenlijsten sporen met de voorstellen in het advies begrotingsrapportering dat het Rekenhof begin december 2008 aan het Vlaams Parlement heeft bezorgd.

Bijlage Volledige lijst met verbeterpunten

Afzonderlijke rapporten

(Onderwerpkeuze)

- Het Rekenhof kan de transparantie van zijn onderwerpselectie verhogen door het Vlaams Parlement toelichtingen te verstrekken bij zijn selectieprocedure en door jaarlijks zijn controleplanning in kaart te brengen, bv. op zijn website.
- Het Rekenhof kan zijn onderzoeken vroeger bij het Vlaams Parlement aankondigen, bv. tegelijk met de aankondiging van het onderzoek bij de ministers en geauditeerden.

(Inhoud, vorm, frequentie en bruikbaarheid)

- Het Rekenhof dient erover te waken dat het de juiste doelgroep van de aanbevelingen duidelijk aangeeft en de aanbevelingen op een duidelijke wijze prioriteert.

(Presentaties, feedback en opvolging)

- Commissies kunnen naar het voorbeeld van de Commissie Openbare Werken opvolgingsbesprekingen organiseren, met een stand van zaken door de betrokken minister en een commentaar van het Rekenhof.
- Het Rekenhof kan op grond van de goodwill tot het geven van beperkte feedback die de Vlaams parlementsleden hebben geuit, in overleg met het Vlaams Parlement nagaan hoe het een dergelijke feedback kan initiëren en organiseren.

Rekeningenboek

- Het Rekenhof kan nagaan in hoeverre het zijn rekeningenboek toegankelijker en communicatiever kan maken. Eventueel kan het de detailgegevens over de rekeningen van de agentschappen op zijn website publiceren.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen overleggen in welke mate zij het rekeningenboek ook meer in de vakcommissies ter bespreking kunnen introduceren.
- Het Rekenhof dient te onderzoeken in hoeverre het tegemoet kan komen aan de verzuchting om een toetsing van de begrotingsuitvoering aan de beleidsintenties in zijn rekeningenboek op te nemen, er evenwel van uitgaand dat een dergelijke toetsing in eerste instantie een taak van de Vlaamse Regering is.

Rapportering over andere rekeningen

- Het Rekenhof kan de rekeningen van de Vlaamse universiteiten in zijn rekeningenboek weergeven.

Begrotingsverslagen

- Het Rekenhof kan onderzoeken in hoeverre het kan ingaan op de vraag naar een toetsing van de begroting aan de beleidsintenties op grond van de rapportering door de Vlaamse Regering.
- Het Rekenhof kan in zijn begrotingsverslagen meer aandacht hebben voor de rapportering over alternatieve financieringsvormen.
- Het Rekenhof kan zijn begrotingstechnische opmerkingen minimaal rapporteren aan het Vlaams Parlement.
- Het Rekenhof kan over de meerjarenbegroting rapporteren, op voorwaarde dat de Vlaamse Regering die tijdig - dus tegelijk met de andere begrotingsdocumenten - voorlegt.
- Het Vlaams Parlement kan onderzoeken hoe het aan het Rekenhof meer tijd kan bieden om de begrotingen en begrotingsaanpassingen te onderzoeken.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen onderzoeken hoe zij de inhoudelijke vakcommissies meer kunnen betrekken bij de begrotingsbesprekingen.
- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen samen stappen ondernemen om de Vlaamse Regering ertoe te bewegen haar begrotingsrapportering op een transparanter en efficiënter wijze op te stellen en voor te leggen.

Activiteitenverslag

- Rekenhof en Vlaams Parlement kunnen het activiteitenverslag eventueel meer tot instrument van communicatie maken.

Website

- Het Vlaams Parlement en het Rekenhof kunnen onderzoeken in hoeverre zij hun websites of een deel ervan eventueel kunnen inschakelen als instrument voor onderlinge communicatie.